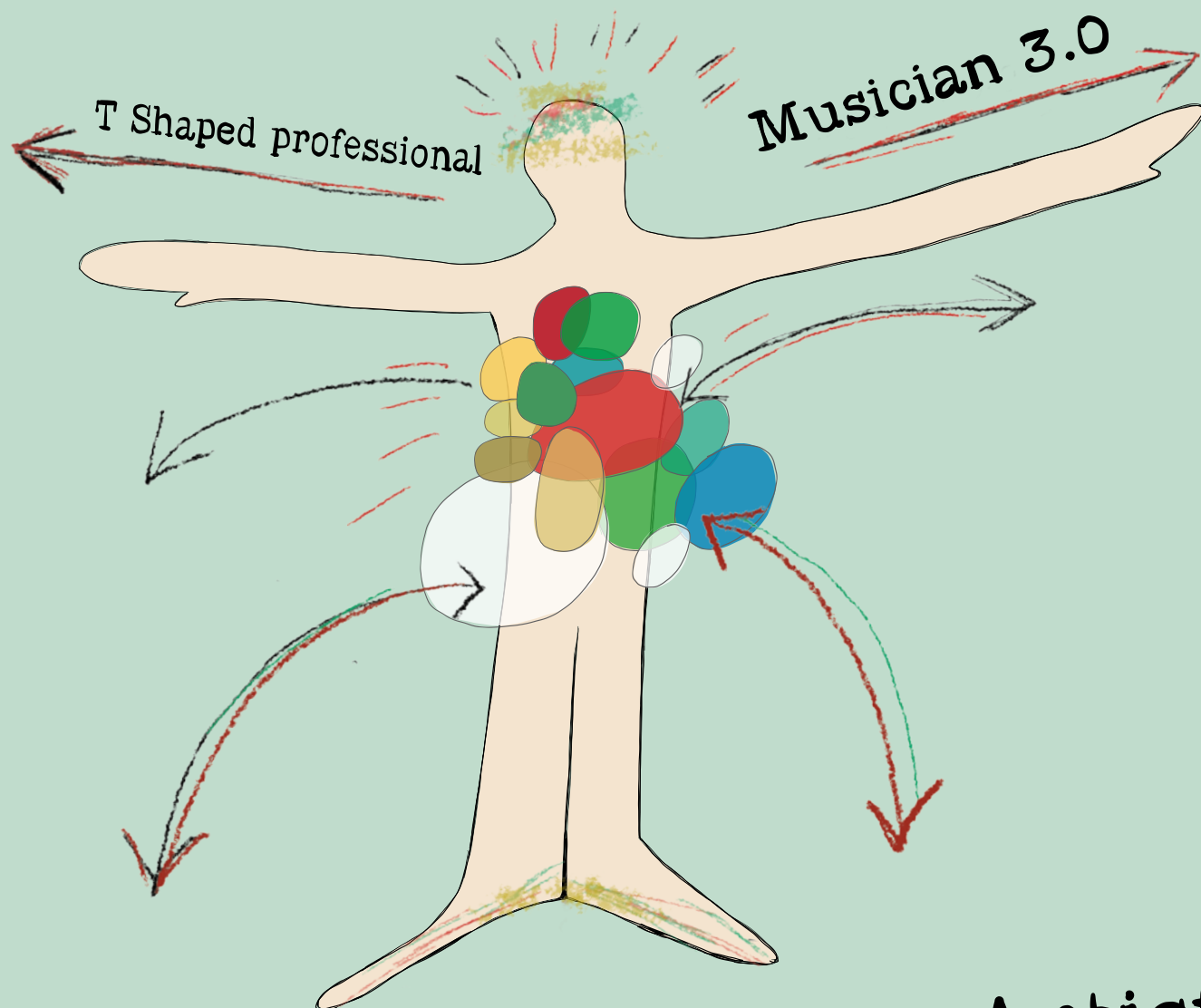

m muziekwereld

Music Performance Artist

Misschien leest u dit nummer onder de kerstboom thuis, misschien in een hotel in Groningen, tijdens Eurosonic/Noorderslag. Het jaar loopt op zijn einde of het nieuwe is voor u al net begonnen. In alle gevallen ligt voor u het laatste nummer van 2019. Met ook de laatste terugblik op 100 jaar Ntb (zie p.38). Een mooi getal en een mooie geschiedenis die we dit jaar (bescheiden) gevierd hebben.

Maar simpelweg op ons gemak terugkijken, daar hadden en hebben wij ook dit jaar geen tijd voor gehad.

We kijken, ook in deze *Muziekwereld*, vooral vooruit. En daar is alle reden toe. Wat er in 100 jaar ook allemaal bereikt is: van de invoering van de Wet op de naburige rechten en de oprichting van Sena en NORMA tot en met de lancering van het investeringsfonds Pop begin dit jaar, om enkele voorbeelden te noemen, er is altijd meer te bereiken. En dat is helaas meer dan nodig. Onderzoek op onderzoek heeft het de afgelopen jaren aangetoond: met het inkomen van veel kunstenaars, van de meeste musici, acteurs, schrijvers en filmers, is nauwelijks nog rond te komen. Veel van onze leden worden (nog steeds) structureel onderbetaald. En dat moet beter. Zonder zeuren en zonder slachtofferschap. Aan cultuur wordt direct en indirect veel geld verdiend: het is niet meer dan eerlijk als een relevant deel daarvan ook bij makers, de basis van de sector, terecht komt.

In deze special veel aandacht voor de toekomst en voor de 'competenties' die een muzikant nodig heeft om die toekomst aan te kunnen.

Een weinig muzikaal woord beseffen wij. Hetzelfde geldt voor afkortingen als PACCT of termen als 'arbeidsmarktagenda-cultuur'. Zoals ik ook in de vorige *Muziekwereld* op deze plaats schreef: we moeten uitkijken niet te verzanden in modewoorden en termen van de brave goedbedoelde ambtelijkheid. Termen als 'fair practice' die al snel een eigen leven gaan leiden en als wij niet oppassen nauwelijks nog relevantie hebben voor de praktijk.

Evengoed liggen er kansen komend jaar, ook op die gebieden, kansen om nu, na jaren van overleggen en lobbyen, een verschil te maken dat ook in de portemonnee merkbaar is.

Samen staan we sterk!, het klinkt ouderwets, maar niets is minder actueel. De boeren weten het, net als de leraren en het ziekenhuispersoneel.

Wij zullen niet met tractoren het Malieveld bestormen, maar we zullen zeker van ons laten horen. Ook de komende 100 jaar.

Te beginnen met 2020.

Wij wensen u een muzikaal en gelukkig nieuw jaar!

Erwin Angad-Gaur

senior adviseur Kunstenbond/Ntb en directeur VCTN

colofon

**Muziekwereld is het blad van de Vakgroep
Muziek Kunstenbond/Ntb vakbond voor musici**

Oostenburgervoorstraat 152
1018 MR Amsterdam
T: 020-2108050
E: info@kunstenbond.nl
I: www.ntb.nl

De Ntb is op werkdagen telefonisch bereikbaar
tussen 12:00 en 17:00 uur. U kunt uw vragen en andere zaken
ook per fax of email aan ons voorleggen.

omslagillustratie: Robert Swart naar schets van Albert van Veenendaal

Redactie:

Erwin Angad-Gaur (hoofdredacteur), Jeroen Akkermans (eindredacteur),
Anita Verheggen

Met medewerking van:

Hans Dobbenberg, Bjorn Schipper, rakenDra Smit, Jimmy Tigges,
Bart Wirtz, Michael Klier, Rogier Wennink, Erik Thijssen, Patrick
Onderweegs, Peter van den Bunder, Caspar de Kieft, Merijn van Grieken,
Alexander Beets, Susan Zwijnenberg, Oscar Mul en Pepijn ten Kate.

Illustraties

Robert Swart

Fotografie:

Minke Faber

Basisvormgeving / Lay-out:

Robert Swart

Drukwerk

Vellendrukkerij BDU, Barneveld

- Wat speelt er?
5 kort nieuws
interview: Esmée Olthuis en Albert van Veenendaal
6 'Je studeert hier af als de beste versie van jezelf'
auteursrechten
14 Auteurs- en naburig recht in beweging
Vers geperst
16 cd-recensies
EHBO
18 Kan kunstmatige intelligente (AI) al muziek maken en kun je er als muzikant wat mee?
DDJF
19 Succesvol de toekomst in
20 De competentieset van muzikanten
25 VCTN-nieuws
26 Minimumtarief voor zzp'er: vloek of zegen?
- 27 De zaak Taylor Swift
juridisch
28 De artiest en zijn klerken
32 Arbeidsmarktagenda en fair practice. Waar draait het om?
33 De Favoriete Compositie van...
34 'Onrecht van onderbetaling moet eindigen'
36 Kunstenbond daagt Nationale Opera & Ballet voor de rechter
column Bart Wirtz
37 Meer muziek in de klas
100 jaar Ntb
38 De dag van de ongesubsidieerde jazz
Onder de leden
40 Maurits Fondse
Ntb-verzekeringen
43 Een nieuwe zorgverzekering?

Ntb/vakgroep Muziek Kunstenbond

Bestuur

Alexander Beets (voorzitter),
Will Maas (secretaris/penningmeester),
Guus Bleijerveld,
Daan van der Bruggen,
Ad Hoendervangers,
Patrick Onderweegs,
Simone Vierstra

Bureau

Administratie en helpdesk
Secretariaat info@kunstenbond.nl

Juridische zaken/contracten

juridischadvies@kunstenbond.nl

EHBO-project (over muziekproducties)

rakenDra Smit rakendrasmit@kunstenbond.nl

Werkgebieden

Lichte muziek en artiesten:

Anita Verheggen anitaverheggen@kunstenbond.nl

pop

rakenDra Smit rakendrasmit@kunstenbond.nl

Orkesten & Muziekdramatische kunst:

Mark Gerrits markgerrits@kunstenbond.nl

Kamermuziek:

Anita Verheggen anitaverheggen@kunstenbond.nl

Auteurs- en Naburig Recht:

Erwin Angad-Gaur erwinangadgaur@kunstenbond.nl

Muziekonderwijs:

Karin Boelhouwer karinboelhouwer@kunstenbond.nl

Zorgeloos de winter in? Laat je verlonen!

Verzekerd voor WW en Ziektewet
Voor iedereen in de culturele sector
Korting voor NTB/Kunstenbond-leden

Artiëstenverloningen

Achterstraat 11 · 4101 BB Culemborg · 0345-524404 · info@artiëstenverloningen.nl

Wat speelt er?

Inschrijving Dutch Jazz Competition 2020 gestart

Talentvolle Nederlandse jazzgroepen (gemiddelde leeftijd max. 30 jaar) kunnen zich via het aanmeldformulier op www.dutchjazzcompetition.nl tot 1 maart a.s. aanmelden voor de dertiende editie van de tweejaarlijkse Dutch Jazz Competition. De finale van dit landelijke concours vindt plaats op 11 april 2020 in het Bimhuis (Amsterdam), voorafgegaan door halve finales op 2 april in TivoliVredenburg (Utrecht) en 4 april in Kantine Walhalla (Rotterdam). Meedoen aan de Dutch Jazz Competition 2020 betekent kans maken op een uitgebreid prijzenpakket waaronder een geldprijs, programmaspots op relevante festivals en financiële ondersteuning bij het maken van een cd. Naast de award 'Beste Groep', die een keuze is van de vakjury, wordt de 'Publieksprijs' uitgereikt.

Groepen die willen meedingen naar deze prijzen moeten een formulier invullen en maximaal 2 stukken (waarvan minimaal 1 eigen compositie), een korte biografie en een duidelijk foto aanleveren via www.dutchjazzcompetition.nl.

De ingezonden muziek wordt 'blindfolded' beoordeeld door een vakjury van onder meer

programmeurs en muziekjournalisten. Acht groepen worden geselecteerd voor de halve finales. Een andere vakjury selecteert vervolgens vier finalisten. In de finale bepaalt de jury de winnaar van de award 'Beste Groep'.

Clubtour Ruben Hein & NJJO start 16 januari

Ruben Hein en het Nationaal Jeugd Jazz Orkest (NJJO) starten vanaf 16 januari a.s. een clubtour met een nieuw programma. Het programma is een spannende mix van pop & jazz met een symfonisch randje.

Clubtour NJJO & Ruben Hein 2020

16 januari	LantarenVenster Rotterdam
31 januari	Hedon Zwolle
1 februari	Bimhuis Amsterdam
6 februari	Tivoli Vredenburg Utrecht
14 februari	Oosterpoort Groningen
15 februari	Paard Den Haag

Tickets via: www.njjo.nl

Sena Performers Muziekproductiefonds in 2020

Ook in 2020 kun je een aanvraag doen bij het Sena Performers Muziekproductiefonds. De eerste deadline in 2020 is zondag 8 maart. Alleen professionele musici kunnen een aanvraag doen bij het fonds. Het fonds biedt musici, die hun opnamen in eigen beheer willen uitbrengen, de

kans om met subsidie een kwalitatief hoogwaardige geluidsopname te maken. Je kunt maximaal € 5000 aanvragen om de productiecosten van geluidsopnamen te financieren. Tweederde van dit bedrag is een subsidie en één derde een renteloze lening. Aanvragers moeten het geleende bedrag binnen twee jaar terugbetalen aan Sena en het fonds financiert nooit meer dan 50% van het totaalbudget. De andere betrokken partijen moeten eenzelfde bedrag bijleggen om tot een finished product te komen. De subsidievoorwaarden staan op de website van Sena en je kunt er een digitaal aanvraagformulier downloaden en invullen. Voor meer info: www.sena.nl

Ntb/Kunstenbond en VCTN op Noorderslag

Ntb/Kunstenbond en VCTN zullen ook dit jaar aanwezig zijn tijdens de Noorderslag-seminars (het conferentiedeel van het Eurosonic/Noorderslag-festival in Groningen). Daarnaast wordt op Noorderslag de jaarlijkse Popprijs uitgereikt, een initiatief van BV Pop, nu onderdeel van de vakgroep Muziek/Ntb. Vertegenwoordigers van Kunstenbond, Ntb en VCTN zullen spreken in de mede door ons georganiseerde panels op vrijdag en zaterdag 17 en 18 januari:

Vrijdag 17 januari, 13.30 – 14.30 uur, een panel over Upstream, het investeringsfonds pop met onder meer Anita Verheggen. Na jarenlange lobby van met name de Ntb kwam het er in 2019 van: een nieuw investe-

ringsfonds voor popmuziek. Tijd voor de eerste evaluatie.

Vrijdag 17 januari, 16.00 – 17.00 uur, een panel 'Collectief onderhandelen: de stand van zaken en komende wetgeving' met onder meer Erwin Angad-Gaur (Ntb) en Paul Solleveld (NVPI). In 2018 en 2019 presenteerden Ntb/Kunstenbond en NVPI op Noorderslag gezamenlijke uitgangspunten voor redelijke artiesten- en licentieovereenkomsten en een standaard-sessieovereenkomst. Ook gedurende 2019 spraken partijen over mogelijke vervolgspraken, mede in het kader van de veranderende wetgeving. In 2020 staan implementatie van de nieuwe Richtlijn Auteursrecht en evaluatie van het Auteurscontractenrecht op de rol. Wat zijn de verwachtingen?

Zaterdag 18 januari, 15.00 – 16.00 uur, een panel over de sessiemuzikant 2.0 met onder meer Alexander Beets (Ntb en Rockacademie), Guus Blijerveld (Kunstenbond/Ntb), Matthijs van Duivenbode en Henk-Jan Heuveling. Tijdens dit panel gaan we dieper in op de huidige beroepspraktijk en realiteit van die sessiemuzikant.

Uitreiking Popprijs

De Popprijs, de meest prestigieuze prijs voor Nederlandse popmuziek, wordt zaterdag 18 januari voor de 34ste keer uitgereikt. De Popprijswinnaar is altijd een goed bewaard geheim en dat houden wij uiteraard zo. De Popprijs wordt uitgereikt aan de band of artiest die in het afgelopen jaar de belangrijkste bijdrage heeft geleverd aan de Nederlandse popmuziek. Ga dat zien!

‘Je studeert hier af als de

tekst: Anita Verheggen

Interview met Esmée Olthuis

beste versie van jezelf'

fotografie: Minke Faber

en Albert van Veenendaal

Bij Musician 3.0 leren musici uit alle windstreken en genres om iets te maken van hun makerschap. Docenten Esmée Olthuis en Albert van Veenendaal zitten in het kernteam van deze uitdagende studierichting.

Doodstil komen de muziekstudenten het leslokaal binnen en nemen plaats achter één van de vele instrumenten. Docente Esmée Olthuis knikt met haar hoofd en er start een voorzichtige muziekimprovisatie. Olthuis communiceert via handgebaren: of het harder kan of juist zachter en wie er iets moet toevoegen of juist weglaten. Haar gezicht drukt haarfijn uit wat de improvisatie bij haar losmaakt en fungeert als een spiegel voor de studenten. Ze luisteren en kijken geconcentreerd naar elkaar. De student achter de piano laat ineens een jazzlooptje los en Olthuis roept lachend: 'No jazz!!' Het is een spannend proces: langzaam ontstaat er een gezamenlijk, compleet geïmproviseerd muziekstuk met veel aandacht voor de kracht van stiltes en de opbouw van spanning. We kijken naar het lab van de studierichting Musician 3.0. No jazz?? 'Als iemand naar een genre grijpt uit onmacht is dat niet goed,' vertelt Albert van Veenendaal. 'Het gaat om authenticiteit, iedereen voegt iets van zichzelf toe aan het muziekstuk maar het gaat er ook om of je bereid bent om een stukje ego op te geven voor het geheel.'

Identiteit

Toetsenist/componist en performer Van Veenendaal is kerndocent van deze jonge studierichting die acht jaar geleden werd opgezet. Tet Koffeman van de afdeling Schoolmuziek van de Hogeschool voor de Kunsten in Utrecht (HKU) stond aan de wieg van Musician 3.0, maar al na een half jaar ging saxofonist/componist en perfor-

mer Esmée Olthuis er aan het werk als inhoudelijk studieleider. Samen met Koffeman legde zij de basis voor deze bijzondere opleiding. Olthuis: 'Het is een research and development-opleiding. We zijn aan het onderzoeken en continu aan het vernieuwen. Een nieuwe generatie vraagt weer om een nieuw curriculum, een nieuwe uitdaging. Als je pretendeert bovenop de maatschappelijke ontwikkelingen te zitten moet je jezelf steeds weer opnieuw uitvinden. Als je één of twee jaar achter gaat lopen ben je het kwijt, dan ben je geïnstitutionaliseerd. Pas na vier jaar, als de eerste lichting afstudeert, heb je één keer een heel programma doorlopen en weet je wat je hebt afgeleverd aan de eindstreep.' Van Veenendaal voegt toe: 'Het hele curriculum en de visionaire kracht van deze opleiding komt van Esmée; zij is degene die de opleiding van binnen en van buiten kent. Ze werkt met alle jaren en heeft zo een vinger aan de pols voor wat de opleiding nodig heeft. We zijn een heel goed team.'

Het team bepaalt de koers van de studie, Olthuis is daarbij richtinggevend. Zij geeft de lab-lessen en Van Veenendaal begeleidt de studenten bij het maakproces en coacht ze in hun artistieke ontwikkeling. Net als Olthuis doet hij dat met hart en ziel: 'Het docentschap is onlosmakelijk verbonden met mijn beroepspraktijk en wie ik ben. Ik heb veel gespeeld en vind het heel belangrijk om de kennis die ik daarmee heb opgedaan door te geven.' De opleiding heeft een onderbouw en bovenbouw van elk 2 jaar. De onderbouw richt zich op de

technische aspecten van het musiceren en de bovenbouw op profilering. De opleiding steunt op drie pijlers: improvisatie, muzikaal leiderschap en dynamisch ondernemerschap. Van Veenendaal: 'De Music Performance Artist die we opleiden is iemand die connectie heeft met de wereld. Omdat er steeds weer nieuwe studenten binnenkomen, inmiddels ook buitenlanders, verandert de dynamiek en moeten we het curriculum aanpassen aan de dynamiek die de studenten vragen. Het is continu in beweging en dat is tegelijkertijd de kracht.' 'Het is een zelfstromend principe waar je in mee moet bewegen,' vult Olthuis aan, 'het is niet zo makkelijk uit te leggen wat boven op de maatschappij zitten nu precies is. We houden ons bezig met wat niet altijd zo zichtbaar is. Jonge mensen hebben een grote behoefte aan identiteit, vrijheid, een eigen plek en eigen keuzes maken; maar ook aan rolmodellen en een betere wereld. Om je te verhouden tot die complexiteit is het voor jonge kunstenaars ongelofelijk belangrijk om zichzelf goed te kennen en om vertrouwen te hebben in hun eigen kracht en zeggingskracht. Om vertrouwen te hebben in elkaar en dat je de kracht van samenwerking ontdekt en ontwikkelt. Je kracht vinden is begrijpen dat de schéppende kracht die kracht is. Dat zijn existentiële principes. Natuurlijk is het een hbo-opleiding waar je afstudeert als een Bachelor of Music. Dat heeft een waarde en betekenis; het betekent dat je bepaalde technische zaken beheerst. Maar tegelijkertijd proberen we een samenhang te vinden tussen het hoofd, het hart, het lichaam en de zintuigen.'

'Het gaat om authenticiteit, iedereen voegt iets van zichzelf toe aan het muziekstuk maar het gaat er ook om of je bereid bent om een stukje ego op te geven voor het geheel.'

'Instrumentale vaardigheid is wel belangrijk maar je hebt hier geen tijd om elke dag 6 uur op je instrument te studeren.'

Waar word je een allround kunstenaar van? Omdat je op al die vlakken bevraagd wordt! We gaan uit van de muziek maar dan ben je er nog lang niet (lacht). Ooit is bedacht dat een muzikant iets anders is dan een danser of een beeldend kunstenaar. Maar ik sta daar niet achter. Je kunt muziek niet loskoppelen van het dansante, het beeldende en het maken. Dat je compositie studeert, óf pop óf jazz óf klassiek. Het principe dat je daarin een keuze zou moeten maken, komt helemaal niet overeen met het mens zijn. Bij ons bestaat muziek uit bouwstenen die je op eigen wijze inzet om iets unieks te creëren.'

Vernieuwing of traditie

Muscian 3.0 wijkt in zoverre af van de traditionele conservatoriumopleidingen dat het instrument niet perse centraal staat. Van Veenendaal: 'Wij zijn bezig met 'de gestalt', iets dat de grenzen van het instrument en de genres overschrijdt. We leiden makers op, Music Performance Artists. Naast het muzikale aspect komen daar nog een heleboel andere aspecten bij kijken. Een student studeert hier af als de beste versie van zichzelf: een authentiek en vakbekwaam maker die met zelfvertrouwen zijn of haar weg in de wereld weet te vinden. Je zou hier kunnen binnenkomen als gitarist maar kunnen afstuderen als componist.' Hij wijst op zijn illustratie van de zogenaamde T-shaped Musician: dat is een improvisator, creative music-maker en dynamisch ondernemer.

CV Esmée Olthuis Geboren in Amsterdam

Opleiding Saxofoon aan het conservatorium van Amsterdam, jazz- en improvisatie muziek.

Werkzaam als educator, inspirator, improviserend musicus, maker, visionair en trainer.

Speelde als improviserend musicus in veel en uiteenlopende formaties, deed tournees en bracht cd's uit.

Medeoprichter van platenlabel en collectief Try Tone.

Bandleider van het Tetzepi Bigtet.

Bedenker en uitvoerder van de Kobranie-methode.

Van 2011 tot heden werkzaam bij Musician 3.0, Utrechts conservatorium als docent improvisatie, muzikaal leiderschap, saxofoon en inhoudelijk aanjager. Daarnaast bezig met het trainen en rehabiliteren van (opvang) honden en paarden.

'Er is natuurlijk wel plek voor de traditionele conservatoriumopleidingen, maar die leiden specialisten op voor orkesten, kamermuziek, jazzensembles en popbands.'

Iemand die zich tot de maatschappij kan verhouden en met iedereen kan samenwerken (zie illustratie p. 12). Olthuis: 'Instrumentale vaardigheid is wel belangrijk maar je hebt hier geen tijd om elke dag 6 uur op je instrument te studeren. Sommigen zijn wat meer op hun instrument gefocust dan anderen. En daar hebben we goede docenten voor. Maar studenten hebben geen tijd om al die uren te maken. Dat is best wel een interessante en beargumenteerbare kwestie. Mensen uit de meer conservatieve hoek zullen vragen: 'Wat leid je op als het ambacht niet in orde is?' Maar de vraag is over welk ambacht je het hebt! Onze visie op het ambacht is veel breder. Eigenlijk worden bij ons de culturele competenties uit het basisonderwijs gevraagd: creërend vermogen, onderzoekend vermogen en reflecterend vermogen. Dat zijn ook de competenties die OCV onlangs voor de hbo-instellingen heeft geformuleerd. En wij doen dat dus al acht jaar.' Van Veenendaal: 'Er is natuurlijk wel plek voor de traditionele conservatoriumopleidingen, maar die leiden specialisten op voor orkesten, kamermuziek, jazzensembles en popbands. Daar hoeft je er niet duizenden van op te leiden.' Olthuis: 'Het is ook maar zeer de vraag hoe lang dat nog houdbaar is. Er zijn genoeg musici die met hun hoofd tegen de muur lopen. Als het niet lukt

CV Albert van Veenendaal **Geboren in Utrecht, 1956**

Opleiding Conservatorium van Amsterdam: improviserend musicus.

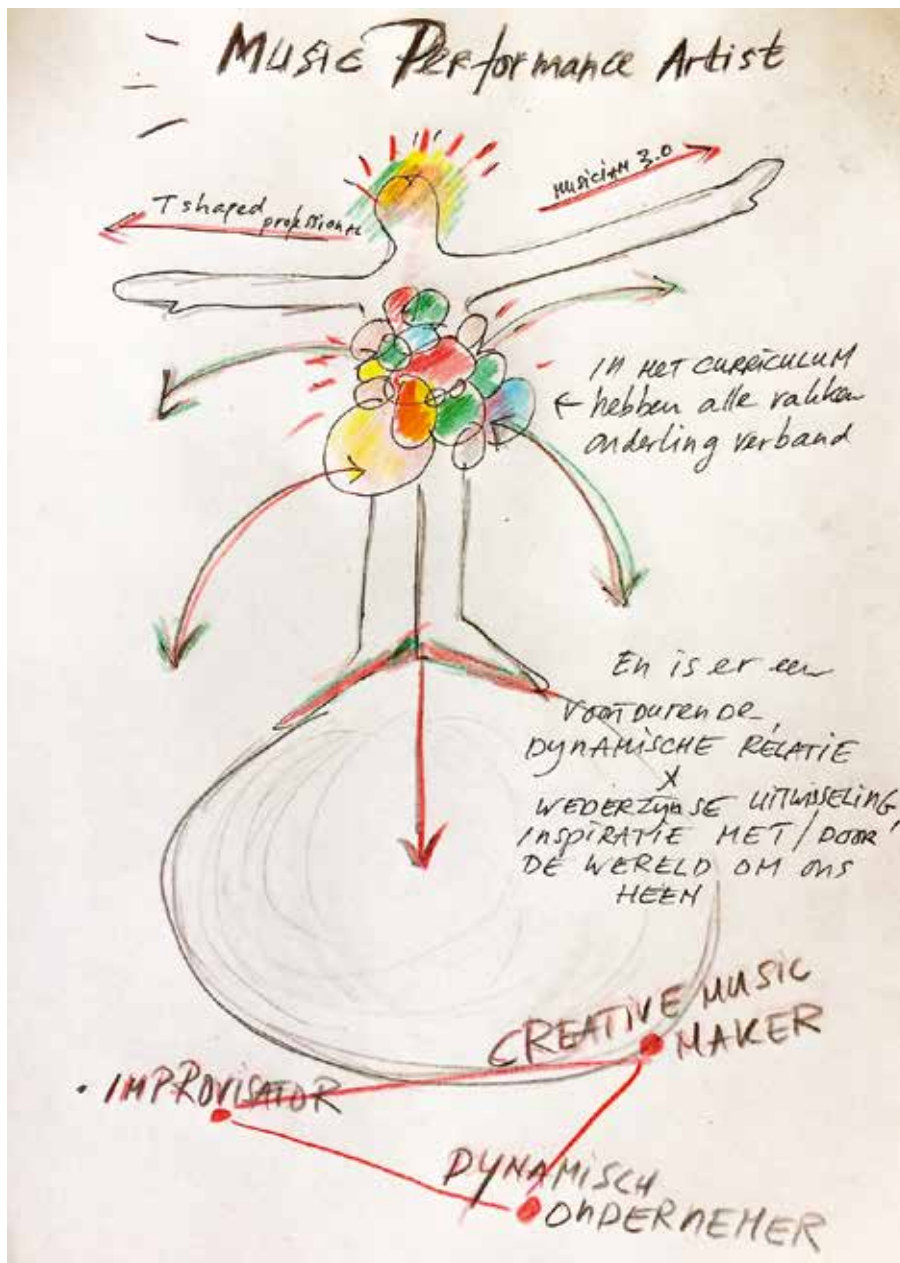
Recente activiteiten Literaire concerten met Corrie van Binsbergen, o.m. met Toon Tellegen, Dimitri Verhulst, Frans Thomése, Remco Campert en Auke Hulst. Duo met Makki van Engelen (drums).

Componeerde voor vele ensembles zoals Bigtet Tetzepi, Calefax, Amstel Saxofoon Kwartet.

Richtte met Meinrad Kneer het label Evil Rabbit Records op en speelde met hem in pianotrio Veenendaal, Kneer, Sun.

Solo-cd: Minimal Damage (geprepareerde piano).

Speelde jarenlang met Esmée Olthuis in duoverband. Dit resulteerde in drie cd's (This is to Say, The mystery of guests, Stripes & Spikes & Strikes).

met het bandje of het orkest moet vaak nog het hele proces op gang komen dat je ook maker kunt zijn of je op een andere manier kunt inzetten. Bij ons zit dat allemaal al in de opleiding.' Van Veenendaal: 'Bovendien zie je zo weinig echte vernieuwing. De traditionele opleidingen hebben de neiging om excellentie eruit te pikken en werken vaak met een meester-gezel systeem. Maar als je makers wilt

opleiden moet je een andere koers varen, mensen met een improviserend brein opleiden en creativiteit, makerschap en reflectie voorop stellen.'

En dan...

Bijna honderd studenten volgen inmiddels Musician 3.0. Ze hebben daar een uitgebreid toelatingsexamen voor gedaan. Degenen die eindexa-

'Hij wijst op zijn illustratie van de zogenaamde T-shaped Musician: dat is een improvisator, creative music-maker en dynamisch ondernemer.'

men doen worden beoordeeld op een eigen productie waar geen eindcijfers voor worden uitgedeeld. Olthuis: 'Alle eindexamens zijn divers en verschillend. Daaraan kun je zien dat studenten hun eigen weg zoeken en vinden in de muziek en in de kunst. Sommige eindexamens zijn meer vanuit een traditionele bandbezetting ontworpen, andere zijn theateraal, improviserend, in samenwerking met dansers of met video-art, film, koor, etc. Studenten maken uitsluitend eigen werk, gaan verregaande trans-disciplinaire samenwerkingen aan, kiezen daar een specifiek podium bij, zetten de hele productie zelfstandig op poten en spelen ten slotte ook nog eens de sterren van de hemel. Natuurlijk is er verschil in kwaliteit, scherpte en diepgang, dat is logisch. Om te slagen voor een eind-performance, en dat geldt voor alle vakken waar de studenten tentamens of examens in doen, moet een student voldoen aan de vooraf geformuleerde beoordelingscriteria. Een commissie die wordt gevormd door een eigen docent, een voorzitter, ikzelf en een extern deskundige bepaalt de mate en wijze waarop iemand binnen of buiten die beoordelingscriteria valt.'

Olthuis meet het uiteindelijke succes van haar studenten/alumni niet af aan hoeveel prijzen ze winnen of hoeveel werk ze hebben. 'Eén van mijn studenten is schapen gaan hoeden. Ik vind het een succes als mijn studenten een plek in de maatschappij kunnen veroveren waar ze zelf helemaal tevreden mee zijn.' ||

ABONNEMENT OP MUSICMAKER? LOS NUMMER BESTELLEN? **G A N A A R** **muziekmagazines.nl**

ABONNEMENTEN
MAGAZINES
METHODES
BOEKEN
TICKETS

OOK VOOR

- DE BASSIST
- SLAGWERKKRANT
- GITARIST
- INTERFACE

Auteurs- en naburig recht in beweging

Vier wetgevingstrajecten op de agenda

Voor wie denkt dat er dit jaar veel aandacht was voor het Auteursrecht: het komende jaar (en het jaar erna) staan maar liefst vier wetgevingstrajecten rond het auteurs- en naburig recht op de agenda. Een aanpassing van de Wet Toezicht op Collectieve Beheersorganisaties, implementatie van de veelbesproken nieuwe Auteursrecht Richtlijn, implementatie van de veel minder besproken nieuwe Omroep Richtlijn en een evantuatie van het Nederlandse Auteurscontractenrecht. Sommige trajecten zijn vooral technisch van aard, sommige kunnen bepalend zijn voor de toekomst en het inkomen van auteurs en artiesten. Een overzicht.

tekst: Erik Thijssen illustratie: Robert

Wijziging Wet Toezicht op Collectieve Beheersorganisaties

De Tweede Kamer maakt nog deze maand middels een schriftelijke vragenronde een begin met de behandeling van het wetsvoorstel wijziging Wet Toezicht. De wet regelt de bevoegdheden van het door de overheid benoemde College van Toezicht Auteursrechten (CvTA). 'Voor de meeste auteurs en artiesten is dat vooral een ver-van-mijn-bed-show,' zegt Erwin Angad-Gaur (senior adviseur Kunstenbond/Ntb en directeur van de VCTN). 'De gedachte zal ook bij veel muzikanten snel zijn: hoe meer toezicht, hoe beter. Zeker na affaires bij Buma/Stemra en veel discussie en kosten die daarmee gepaard gingen. Tegelijkertijd moeten we uitkijken dat de overheid zich niet met te veel zaken gaat bemoeien en op de stoel van rechthebbenden gaat zitten. De helft van de kosten voor het uitgebreidere toezicht moet bovendien door rechthebbenden zelf betaald worden. Elke euro die naar het

toezicht gaat, gaat niet naar auteurs en artiesten.' Maar Angad-Gaur is zeker niet van mening dat wettelijk toezicht overbodig is. 'Bepaald niet. Incidenten met torenhoge salarissen bij vooral Buma/Stemra en andere affaires laten zien dat overheidstoezicht geen luxe is.

Normering van topinkomens, controle op de doelmatigheid van kosten en toezicht op transparantie, zijn nuttig. Ook om het vertrouwen in rechtenorganisaties te behouden. Maar je moet steeds uitkijken dat de overheid gaat bepalen dat auteursrechtelijke

tarieven niet te hoog mogen zijn, onderhandelingen met grote marktpartijen bemoeilijkt of de inspraak van componisten, tekstschrijvers en musici in de wielen rijdt. Het is een wankel evenwicht. In het nieuwe wetsvoorstel krijgt het college bijvoorbeeld de mogelijkheid kandidaat-toezichthouders vooraf op geschiktheid te toetsen. Als dat om vertegenwoordigers van bijvoorbeeld componisten zelf gaat, is dat een zware inmenging in de democratische rechten van muzik auteurs. Daarnaast: de toezichthouder wordt op die manier zelf medeverantwoordelijk voor benoemingen. Het wordt dan mogelijk juist moeilijker om in te grijpen als zo iemand na zijn of haar benoeming niet goed zou functioneren. De toezichthouder heeft hem of haar immers geschikt bevonden, of heeft niet nodig gevonden daar een extra check op te doen. Ik denk niet dat je dat moet willen.'

Nieuwe Auteursrecht Richtlijn

Over de nieuwe Auteursrecht Richtlijn is veel geschreven en is veel discussie geweest, vooral over het huidige artikel 17, de nieuwe regelgeving die ervoor moet zorgen dat internetplatforms als YouTube en Facebook eerlijk gaan betalen voor beschermd werk. Angad-Gaur: 'Je merkt dat die discussie nog steeds een beetje doorsuddert. Te hopen is dat bij de uiteindelijke behandeling van de implementatiewet meer oog is voor alle andere aspecten. De Richtlijn is er nu, of je het er mee eens bent of niet. Nederland heeft in Europa helaas tegen de nieuwe regels gestemd, maar zal ze nu gewoon moeten invoeren. De discussie over doen heeft daarbij geen zin.' Auteurs en artiesten krijgen dankzij de nieuwe Richtlijn extra bescherming. 'Er komt een transparantieplichting in de wet, een maatregel waar wij samen met de andere beroepsorganisaties en vakbonden voor makers al jaren vruchteloos voor hebben gelobbyd: daardoor krijgt elke auteur en artiest recht om

inzicht te krijgen in de exploitatie van zijn of haar werk; ook via sublicenties. Nu is dat vaak een oerwoud waar voor een individuele maker niet doorheen te komen is. En haal dan je recht maar...' Ook wordt de zogenaamde 'bestsellersregeling' in de wet aangescherpt: 'Ook daar komt verbetering in inderdaad. De regel houdt in dat bij onverwacht groot succes de maker of uitvoerende, ook als die is afgekocht, extra mag meeprofiten. Bijvoorbeeld voor sessiemuzikanten, die nu alleen via hun Sena-inkomsten meeprofiten van airplay, kan dit een belangrijk verschil gaan maken. Tezamen, sorry dat ik technisch wordt, met artikel 18 van de Richtlijn. De Richtlijn bepaalt daar dat elke maker recht heeft op een redelijke en evenredige vergoeding. Afkopen mogen niet de regel zijn, stelt Europa. Dus dat zou, als het geen dode letter wordt, tot een serieus verschil moeten leiden. Heel belangrijk wordt juist op dat punt de implementatie: het is goed en rechtvaardig bijvoorbeeld dat YouTube en Facebook netjes moeten gaan betalen. Maar van belang is dat ook de makers en kleine platenlabels – en niet alleen de grote major platenmaatschappijen en filmproducenten – daarvan gaan meeprofiten.'

Richtlijn online omroepdiensten

Over de nieuwe Omroep Richtlijn die samen met de Auteursrecht Richtlijn werd ingevoerd, is opmerkelijk weinig te lezen geweest. Ten onrechte vindt Angad-Gaur: 'Het verschil dat deze richtlijn gaat maken, is misschien minder maatschappelijk gevoelig. Maar de nieuwe regels geven onder meer alle makers op een filmwerk extra rechten. Er zal dus een aanvullende vergoedingenstroom moeten komen voor online licenties van audio-visuele producties. Voor muzik auteurs was dat al vrij goed geregeld, maar voor veel andere makersgroepen, van animatoren tot en met stemacteurs en musici, minder

goed. Zeker in combinatie met de uitgangspunten van een eerlijke verdeling van opbrengsten kan ook dat weer een klein verschil maken. Waar nu alleen voor hoofdrolacteurs, de hoofdregisseur en de hoofdscenarist een collectieve vergoeding geregeld is (voor musici en acteurs via NORMA) wordt de aanspraak dus breder.'

Auteurscontractenrecht

Op 1 juli 2015 werd de wet Auteurscontractenrecht ingevoerd, een wettelijke bescherming van auteurs en artiesten tegen wurgcontracten en tegen onredelijke bedingen. Bij de invoering werd afgesproken dat de wet na vijf jaar geëvalueerd zou worden. Dat onderzoek, door een onafhankelijk bureau, zal begin 2020 worden verricht. Daarna zal in de Tweede Kamer worden gesproken over mogelijke aanpassing van de wet, waar dat nodig is. 'Vooral dat is een heel belangrijk moment,' stelt Angad-Gaur. 'Tot op heden hebben de nieuwe wettelijke regels niet veel verandering gebracht. Dat komt deels omdat de overheid als subsidiegever niet van bijvoorbeeld de publieke omroepen eist dat onredelijke contractafspraken tot het verleden moeten behoren, maar ook omdat op sommige punten de wet net te weinig aangrijppunten geeft. De eerder genoemde transparantieplichting bijvoorbeeld ontbrak en zal, hoe dan ook, dankzij de nieuwe Richtlijn worden ingevoerd, maar ook vinden wij al jaren dat de wet, naar Spaans model, musici een (aanvullende) collectieve aanspraak op online exploitatie door bijvoorbeeld Spotify zou moeten geven. Dat wordt geen eenvoudige discussie, maar in 2020 en 2021 is er de gelegenheid om de wet te verbeteren. Daar zullen we ons met zijn allen sterk voor moeten maken.' II

Meer over de gezamenlijke lobby van vakbonden en beroepsorganisaties van auteurs en artiesten is te lezen op www.platformmakers.nl

Vers geperst

STANO *A Seagull that flew into another world* Loscann records

De uit Dublin afkomstige kunstenaar en componist STANO heeft onder zijn naam sinds begin tachtiger jaren albums gemaakt. Zijn albums zijn vaak samenwerkingsprojecten met andere muzikanten uit de Dubliner muzikscene waarbij hij voornamelijk als producer en componist optreedt. Opvallend bij zijn eerste albums is de 80's psychedelische punksound. De muziek is experimenteel en vaak zijn tijd vooruit. Op *A Seagull that flew into another world*, zijn 14de album, heeft de componist een iets veiligere route gekozen. De muziek heeft een sterk filmisch karakter, uitermate geschikt als soundtrack onder een speelfilm of documentaire. Hier en daar hoor je nog steeds een vervreemdende sound die je als luisteraar even uit balans brengt. Wederom heeft STANO een mooi sfeervol album afgeleverd waarop hij zijn composities door anderen laat vertolken. Alleen bij het nummer *Changing* mogen we hem horen spelen op hammond. (P.O.)

stanoarts.com

Something about Sanna
Music for President
SAS

De cd *Music for President* van het trio Something about Sanna klinkt fris en energiek. Hoogtepunten zijn de heerlijke groove en drumsound van Joost Kesselaar, het fijne melodische basspel van Sven Schuster, de uiterst prettige zang en het swingende pianospel van Sanna van Vliet en natuurlijk de eigen composities van Schuster en Van Vliet. Dit trio speelt jazz met een aanstekelijke funky groove in een popachtig format, met hier en daar een uitstapje naar Cubaanse en Braziliaanse muziek. Het is een compact album met korte nummers die blijven boeien door de energie die de band blijft uitdragen. Something about Sanna lijkt me de moeite waard om ook live te zien. Dit jaar vielen ze op met hun optreden tijdens het North Sea Jazz Festival. (P.O.)

sannavanvliet.nl/

somethingaboutsanna

Christie *Ontdekkingstocht*
Puur Christie Music PCM001

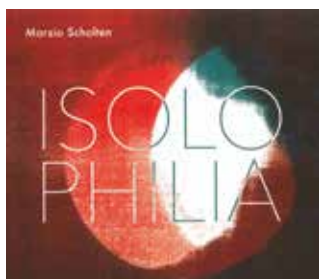
Singer-songwriter Christie van der Stal komt met haar debuutalbum *Ontdekkingstocht*. Op dit album staan elf eigen Nederlandstalige stukken die behoorlijk, ja noem het maar jaren 70 en 80 retro-pop zijn. Met een uitgebreide band inclusief backing vocals produceerde ze dit album op bekwame wijze in de Highwood Studio te Hoogwoud. Binnen de uitstekende arrangementen voelt de zangeres zich duidelijk als een vis in het water. Ze brengt de teksten, geïnspireerd door haar eigen levenswandel, met groot gemak tot leven, zowel muzikaal als puur vertellend. Dit leidt soms tot bloedstollende huiver, zoals in het nummer *Storm*, tevens haar eerste single, over een noodlottig ongeval. In een zorgvuldige albumopbouw neemt ze de luisteraar mee in haar, ook in muzikaal opzicht, kleurrijke ontdekkingstocht door het leven. Fleurige vlotte popsongs worden afgewisseld door intieme, akoestische ballads die zich soms ontwikkelen tot wat zij 'powerballads' noemt, zoals *Storm*.

Met *Ontdekkingstocht* heeft Christie een indrukwekkend debuutalbum neergezet. (R.S.)
www.puur-Christie.nl

Marcel Kapteijn & Boelo Klat
Magnolia YaYa Records 732337

Mijn zoon zong de liedjes onmiddellijk mee en wou de cd direct nog eens horen en ik begrijp waarom. Net als bij zijn favoriete rappers wil je met Kapteijns doorleefde stem meezingen. Kapteijn zingt de teksten van componist en labeleigenaar Peter de Wijn met passie en vol overgave. Zijn even unieke als bekend klinkende stem vleit zich in je oor en Klats beheerste en bij vlagen onderkoeld klinkende jazzy-pianospel ondersteunt deze lusterliedjes optimaal. In haast elke song is er een zinsnede die je een tijdje bijblijft ('In a world that's lacking subtlety', *Tiptoe*; 'Some people live their lives without doubt', *All that matters*). Fijn dat er ook een solonummer van Klat (*Magnolia Coda*) op staat waarop hij zich op een later ingespeelde tweede piano ook nog zelf begeleid. Fans van 10 Sharp zullen verbaasd staan over deze nieuwe cd. Kapteijn laat hier namelijk een heel andere kant van zich horen. Ook wekt zijn stem nog steeds herinneringen aan hun oude hit *You*. De ontmoeting met jazzpianist KI heeft een oorstrekkend resultaat opgeleverd. (M.K.)
<https://boeloklat.nl/>

Marzio Scholten **Isolophilia**

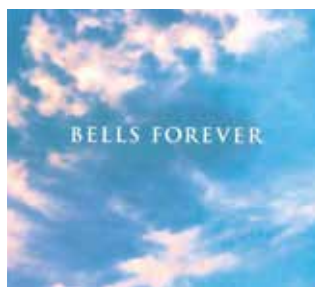
Eigen beheer

Isolophilia (de wens of behoefte om alleen te zijn) is de titel van de zevende cd van gitarist Marzio Scholten. Er staan zeven composities van Scholtens hand op plus een mooi ingetogen arrangement van de spiritual *Sometimes I feel like a motherless child*. De intro van pianist Wolfert Brederode is bijzonder sfeervol en laat de luisteraar een tijdje in het ongewisse over de bekende melodie. Scholten speelt deze traditional op zijn beurt met veel galm en een beetje Amerikaanse westernstijl. Oergesteente Ernst Glerum weet deze twee eigenwijze solo-instrumentalisten op een terughoudende en toch duidelijk aanwezige manier aan elkaar te smeden. *Less is more* schijnt zijn onnavolgbare motto te zijn. Op de eerste song, *Clockwork*, begint Scholten met Pat Metheny-achtige gitaartonen. De perfecte muziek voor een autorit op een van die tot aan de horizon kaarsrecht uitgestrekte Amerikaanse autowegen (highways) waar je soms urenlang geen andere auto tegenkomt. Deze muziek nodigt uit om te dromen. In *Heartland* kom je een meer countryachtige song tegen en Rune laat zien dat het trio zich ook in experimentele muziek thuis voelt. Mij bevalt de zacht swingende bass van Glerum in *New Hope* het meest. (M.K.)
www.marzioscholten.com

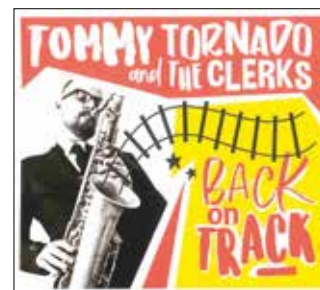
Marnix van de Poll **In Simeon's house** Eigen beheer

Marnix van de Poll is een concertpianist die zich heeft gespecialiseerd in minimal music. Met *crazy initiatives* organiseert hij concerten op bijzondere locaties om sociale interacties te bevorderen. Een tijdje terug kwam Van de Poll bij het woonhuis van de in 2012 overleden componist Simeon ten Holt terecht (zie ook: Vrije Geluiden op 10.11. vanaf 24'), waar hij sindsdien concerten geeft met telkens één vrije improvisatie. Zes daarvan zijn op de cd *In Simeon's house* te beluisteren. Van de Poll is een verhalenverteller. Zijn improvisaties zijn melodieuze en doorzichtig met telkens een idee-fixe. In de eerste twee zijn dat gebroken opstijgende akkoord- guirlandes. In de derde komt er meer energie vrij door de snel achter elkaar gerepeteerde noot E. De volgende ontwikkelt zich uit een C groot-akkoord. In numero vijf speelt Van de Poll met snelle toonladderloopjes en in de laatste improvisatie keert hij weer terug naar de akkoorden van het begin. Maar dit keer creëert Van de Poll een dromerige sfeer. De twee laatste improvisaties zijn buiten in de Japanse tuin in Park Clingendael opgenomen. Hier zingen op numero 8 ook vogels mee: een gedicht! (M.K.)
<https://www.crazyinitiatives.nl/marnix-van-de-poll/>

Bells Forever **Ben Ben 0011**

Het album *Bells Forever* laat zich het beste karakteriseren als een 'thema-album'. Een terugblik ook op negen jaar Vlaardingse Beiaardweken. Zoals de titel duidelijk maakt: *Bells Forever* is een cd over klokken. In de breedste zin des woords. Geen carillon-cd kortom, maar muziek rond het verbindende thema, van handbells, piano, wijnglazen, klassieke zang, cowbells en orgel, tot elektronisch werk, chanson, jachthoorns, volksmuziek, barok en luisterlied. Alleen rock en jazz ontbreken. Verschillende uitvoerenden, verschillende stijlen, verschillende benaderingen van het centrale thema, samengesteld door pianist/organist Ben van der Linden. Een verzameling kwalitatief hoogwaardige, vaak unieke opnamen. Meest in het oog springend het nummer *De Beiaardier van Vlissingen* van Jules de Korte, een verloren opname, die een kwart eeuw na de dood van De Korte op deze cd alsnog het licht ziet. Een liedje met een moraal: iedereen geniet van de Beiaardier, maar veel geld verdient hij niet. Tot hij plots verdwenen is uit Vlissingen. Men treft hem tenslotte aan in een naburige gemeente, waar men weet dat ook musici betaald dienen te worden. Een lied uit 1958 dat aantoonde dat sommige zaken helaas niet veranderd zijn. (E.A.G.)
www.bigbenrecords.com

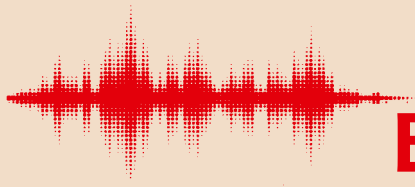

Tommy Tornado and The Clerks **Back on Track**

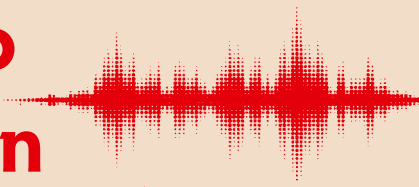
Eigen beheer

De dagen worden korter, de goedheiligman is het land weer uit en we zijn hard op weg naar het einde van dit decennium. Voor diegene die last heeft van een winterdepressie en/of voor wie de zomer niet lang genoeg kan duren heeft Thomas 'Tommy Tornado' Streutgers met *Back on Track* een oplossing voorhanden. Men stopt een Nederlandse saxofonist en een retestrakke Duitse begeleidingsband in een studio, giet daar een scheut Jamaicaanse saus van ska, reggae en rocksteady overheen, en er rolt een heerlijk zomers album van de pers. Uiteraard is er voor de koperblazers in dit genre een hoofdrol weggelegd, en dat is op *Back on Track* niet anders. Streutgers, die alle composities zelf heeft gecomponeerd, maakt daar zelf gretig gebruik van maar geeft de begeleidingsband ook meer dan voldoende ruimte, waardoor het album blijft boeien. Daarbij mogen de rol van gitarist Kuntermann en de productie door 'Dubcreator' niet onvermeld blijven. Representatief (en mijns inziens een van de betere nummers) voor deze samenwerking is *The Tube*. Een compositie (en uitvoering) waarin het timbre van Streutgers volledig tot zijn recht komt mede door de dienende rol van The Clerks. De winter lijkt ineens heel ver weg! (R.W.)
<https://www.tommytornado.com>

Producer rakenDra Smit geeft voorlichting over muziekproducties. Dus over zaken als opnametechniek, rechten, contractvormen, exploitatie etc. Leden van de Ntb/vakgroep Muziek en de VCTN kunnen hem op maandag en dinsdag benaderen met al hun vragen op dit gebied. Veel van de gestelde vragen komen steeds weer terug. Een aantal hiervan beantwoordt hij in deze rubriek. In deze aflevering geeft rakenDra Smit antwoord op enkele veelgestelde vragen over rechten.

Eerste Hulp Bij Opnamen

Kan kunstmatige intelligentie (AI) al muziek maken en kun je er als muzikant wat mee? En gaat AI de mens vervangen?

Op veel gebieden is AI al heel ver doorgedrongen in ons dagelijkse bestaan. Ook als het om muziek gaat. Meest sprekende voorbeelden zijn de algoritmes van Spotify. Die zijn al zo ver gevorderd dat ze de mens aan het voorbijstreven zijn. We krijgen playlists gebaseerd op onze voorkeuren voorgeschoteld waar geen radio-dj of programmaraad meer aan te pas komt.

Op het gebied van muzikale live uitvoeringen is de dj misschien nog wel het bekendste voorbeeld waarbij automatische processen de mens al grotendeels hebben vervangen. Zo staat een dj meestal in zijn eentje een stadion vol publiek te vermaken daar waar vroeger een heel orkest dat deed.

Binnen de EDM en de hiphop is het vooral in de productiesfeer waar AI zich op het moment razendsnel aan het ontwikkelen is. Met name op het terrein van de mix en mastering worden nu grote stappen gezet. Denk hierbij aan software als Neutron 3 van iZotope. Hierin wordt een volledige mix-assistent geleverd die de gehele voorbereiding van een mix, plus het opzetten daarvan, voor je doet. Dit scheelt voorbereidingstijd, waaronder het maken van globale mixkeuzes. Daarnaast heb je de beschikking over een heel arsenaal aan effecten/gereedschap die in een mix nodig zijn. iZotope levert ook het masteringpakket Ozone waarin verregaand van AI gebruik gemaakt kan worden.

Op masteringgebied is er ook online veel in beweging. Naast de bekende service van Landr komen er steeds meer websites waar je je muziek zelf met behulp van AI voor een habbekrats kunt nabewerken. Daarnaast bieden dit soort sites ook steeds meer diensten aan, zoals het automatisch kiezen van samples die binnen je productie passen. Daarbij wordt dan automatisch een keuze aan licenties gepresenteerd waarbij geldt: hoe hoger de fee hoe omvangrijker de licentie. Dit is handig voor de muzikant die niet over uitgebreide productievaardigheden en apparatuur beschikt.

Het is ook erg handig als je als professional snel iets in elkaar wilt zetten wat goed klinkt.

Het gekke is dat er op componeer/arrangeer-gebied minder AI verkrijgbaar is. Bekend is bijvoorbeeld de drummer in Logic Pro X. Deze is erg handig als je in een oogwenk een drum- of percussietrack wilt maken die goed klinkt en zeer flexibel inzetbaar is. Er zijn wel allerlei plug-ins en apps die akkoordenschema's voor je maken en ook instrumenteren. Maar heel vaak is het klankresultaat zeer droevig zonder menselijk ingrijpen. Een gunstige uitzondering geldt voor Aiva en ORB Composer. Maar ook deze AI-componisten/producers hebben een professioneel getrainde mensenhand nodig om tot geloofwaardige resultaten te komen. Daarbij beginnen dit soort programma's al de karaktertrekken van een D.A.W. als Logic, Pro-Tools en Reaper te vertonen. De op dit gebied niet getrainde muzikant zal daarom zijn/haar heil bij andere, minder ingewikkelde middelen moeten zoeken.

Een van die simpele middelen is bijvoorbeeld Humtap, een app waarin je een melodietje kunt neuriën in de microfoon van je smartphone, waarna je een ritme tapt. Met vooraf ingestelde muzikale waarden wordt dan een beat in elkaar gestampt. Het werkte niet echt goed, met name de geneuriede melodie werd totaal anders gereproduceerd, maar ik had er wel veel plezier in. Dit omdat het resultaat gelijk goed klonk en je er ook nog een zang- of rapline aan kon toevoegen. Die laatste stond meestal helaas niet in sync. met de muziek maar toch... Als er een professionele versie van op de markt komt die je in een D.A.W. kunt nabewerken dan weet ik het wel: dan ga ik mezelf, weliswaar deels, laten vervangen door AI! Waarmee ik ook de laatste vraag heb beantwoord: de mens gaat wat muziek betreft nog niet vervangen worden door kunstmatige intelligentie, maar er zal wel steeds meer gebruik van worden gemaakt als extra tool.

Succesvol de toekomst in

De laatste *Muziekwereld* van 2019 staat in het teken van de toekomst. Over welke competenties moet je als musicus beschikken om je zelf staande te houden in de huidige en toekomstige arbeidsmarkt? Dat roept direct al enkele vragen op. Wat wordt bedoeld met competenties en hoe ziet de toekomst van de muzikant er dan uit? Laten we eerst maar eens beginnen met het begrip 'competentie' als het gaat om een artiest. In een aardige uitgave van Karin Manuel & Ali Bouali (Ali-B) getiteld 'Talent Centraal', wordt hier uitgebreid bij stilgestaan. Karin en Ali geven aan dat in de praktijk de begrippen 'vaardigheden' en 'competenties' vaak door elkaar worden gebruikt en verward. Maar er is wel degelijk een verschil. Zij stellen dat een vaardigheid iets is dat is geleerd door herhaaldelijke oefening. Het gaat om de toepassing van kennis in de praktijk. Een voorbeeld van een vaardigheid is het kunnen lezen van muzieknoten.

Een competentie heeft volgens hen dan betrekking op de integratie van kennis, vaardigheden én gedrag. Een voorbeeld van een competentie is het kunnen optreden als zanger. Hiervoor is kennis van muziknoten nodig met de vaardigheid die te kunnen lezen en tot uitvoering te brengen en dat zo te doen dat het publiek de emotie van het lied voelt. Een competentie is daarmee zichtbaar gedrag waarbij kennis succesvol wordt toegepast in de praktijk. Een competentie is dus aangeleerd gedrag om een bepaalde taak of rol adequaat uit te voeren. Mooi omschreven en uitgelegd. Maar de vraag is met welke competenties we als muzikmaker (laten we uitgaan van een dj) ook in de toekomst succesvol kunnen zijn.

Dan komen we op de tweede vraag: hoe ziet de toekomst er dan uit? Er is in Nederland één persoon die zich al heel lang bezighoudt met het analyseren

van trends en ontwikkelingen binnen de EDM: Denis Doeland (www.denisdoeland.com). Op basis van trendanalyse kan Denis ons een aardig inkijkje geven in de toekomst. Zo voorziet hij een verdergaande digitalisering van de dance. Maar ook dat fans steeds dichter bij hun idool willen staan via (digitale) sociale communicatie. En andersom, dat een dj liefst zoveel mogelijk interactie met zijn fans wil kunnen hebben. Bijvoorbeeld door de inzet van een chatbot.

Ook in de muziekindustrie zijn veranderingen gaande. Zo heeft de overgang van fysieke muziekdragers (vinyl, tape, cd) naar streaming, het verdienmodel van een platenlabel nogal verstoord. Meer en meer dj's starten, vaak uit onvrede, hun eigen platenlabel. Volgens Denis zal deze ontwikkeling doorzetten. Ook zullen er volgens hem andere rollen ontstaan binnen de muziekwereld. Dat komt nog het meest tot uiting bij

een manager van een dj. Het uitbrengen van muziek is en blijft de kernactiviteit van een dj en de verbinding met de fan zal de hoogste prioriteit moeten hebben.

De manager speelt hierbij een cruciale rol. Hij/zij is vandaag de dag geen dealmaker meer, maar wordt meer en meer een strateeg: de bewaker van het digitale businessmodel. Hij/zij richt de organisatie rond een dj daarop in.

Wat we nu hebben geleerd is dat een competentie aangeleerd en zichtbaar gedrag is. Om als dj succesvol te kunnen opereren in de beschreven digitale toekomst, moeten een dj en het team daaromheen een organisatie inrichten die is gebaseerd op de connectie met de fans. Dat is namelijk het enige concrete bezit van een dj die voor hem/haar het succes gaat bepalen in de toekomst.

Hans Dobbenberg
voorzitter Dutch DJ Foundation

Heeft U speelproblemen, vermoeidheidsklachten of pijn?

Dispokinesis = het vrij kunnen beschikken over houding en beweging. Ontwikkeld door een musicus voor musici.

Meer informatie:
Dianne Bolte, Dispokinesispraktijk:
tel. 026 445 34 84
Zie ook: www.dispokinesis.nl

GOOD GOVERNANCE OF YOUR INJURIES

MUZIEKENZORG.NL

De competentieset van muzikanten

Gestaalde mariniers

Het project Forever27, een hommage aan de Club van 27, met studenten van de Rockacademie

foto: Sophie Driebeek

Wat moet je als muzikant allemaal kunnen om je eigen broek op te houden? En lukt dat beter na het doorlopen van een beroepsopleiding? Alexander Beets, onder meer hoofddocent aan de Business Rockacademie, heeft het op een rijtje gezet.

tekst: Alexander Beets

In 2021 viert de Fontys Rockacademie haar 21-jarig bestaan en daarmee haar volwassenheid. De opleiding was de eerste hbo-bacheloropleiding in Europa en had de mogelijkheid om een nieuw curriculum samen te stellen, zonder daarbij rekening te moeten houden met het curriculum van kunstvakopleidingen en conservatoria.

Niet dat klassieke onderdelen van bestaande muziekopleidingen geen rol speelden. Omdat instrumentbeheersing, vakinhoudelijke kennis en communicatie nodig zijn om als muzikant te functioneren, vormen ze uiteraard een belangrijk deel van de curriculuminhoud. Maar dat is slechts een deel van het curriculum. De letter b in hbo staat voor beroepsopleiding, wat inhoudt dat je na het behalen van je diploma startbekwaam moet zijn. Dat betekent dat je over voldoende kennis, vaardigheden – waaronder netwerkvaardigheden – en visie beschikt om geldstromen te kunnen genereren. Geldstromen die voldoende zijn om in je eigen levensonderhoud te voorzien, reserveringen te doen voor later, te investeren in materialen en in de ontwikkeling van je carrière en om je te verzekeren tegen bepaalde risico's. Het is dus zaak kennis en inzicht te hebben in de diverse geldstromen die er rondom muziek te vinden zijn.

Geldstromen en de rol die je moet spelen

Een muzikant (en soms ook componist) kan geldstromen ontvangen uit:

- Live performen

- Studio-opdrachten en producties
- Lesgeven
- Online muziekexploitatie
- Fondsen en subsidies
- Het vervullen van aanpalende rollen als boeker of manager
- Geld uit rechten (Buma/Stemra/Sena/Norma)
- Geld uit sponsoring
- Geld uit merchandising

Hierbij moet je goed kijken naar het type carrière dat je ambieert en in wat voor soort aanvullende rollen je actief kunt en wilt zijn. Denk hierbij bijvoorbeeld aan:

- Sessiemuzikant met eigen opnamefaciliteiten
- Bandleider met eigen boekingsactiviteiten
- Een eigen label voor contentexploitatie
- Een eigen festival
- Een eigen theatertournee waarin je als producent optreedt
- Een 'center stage artist' die zijn eigen exploitatie, branding en sponsoring ter hand neemt

Hoewel het carrièrepad van iedere artiest uniek is, moet je als opleiding een curriculum bouwen waarin studenten in vier jaar tijd een traject doorlopen dat startbekwaamheid garandeert. Daarnaast is de arbeidsmarkt voor musici zeer snel veranderd door technologische ontwikkelingen, zodat een curriculum een bepaalde mate van flexibiliteit en actualiteit moet hebben. De rockacademie heeft daarom altijd ingezet op intensieve samenwerking

met marktpartijen. Zo treden er veel gastsprekers op, worden er projecten geïnitieerd met het werkveld en is er een docenten-team samengesteld dat zelf ook actief is in de muziekindustrie en een eigen relevant netwerk heeft.

Succesvol pionierscurriculum

Omdat de rockacademie pionierde, bestond er geen vastomlijnd idee over de inhoud van het curriculum. Zo zijn op basis van de kwalificatie 'startbekwaamheid' diverse nieuwe vakken en modules ontwikkeld, die nu nog steeds onderdeel uitmaken van het curriculum. Samen met het werkveld werden modules ontwikkeld als:

- Boekhouding voor musici
- Podia en programmering
- Contractanalyse
- Professionele muziekcommunicatie
- Artist Development
- Online marketing en analyse
- Fondsen en subsidies
- Structuur en werking van de muziekindustrie
- De kunst van cultuurmarketing (NIMA-A)

Bij elkaar maken deze vakken onderdeel uit van het kennisonderwijs en moet iedere student dat met een voldoende afsluiten omdat de rockacademie vindt dat dit de minimale non-muzikale bagage is. Daarnaast moeten alle studenten een carrièreplan maken waarin ze hun ambities beschrijven, direct gekoppeld aan een drietal uitgewerkte product-marktcombinaties, huidig en gewenst netwerk, verdien capaciteit en financiële doorrekening voor de eerste drie jaar. Bij veel traditionele kunstvakopleidingen is in het curriculum inhoud gegeven aan het 'ondernemerschap'. Bij de rockacademie is het aanleren van 'de ondernemende houding' iets dat gedurende de gehele opleiding op allerlei manieren in het curriculum verweven is. Het blijkt dat de studenten de meerwaarde

van deze visie, vakken en inhoud ook waarderen. Uit het alumnionderzoek in 2017 kwam naar voren dat 85% van de afgestudeerden binnen 6 maanden na het ontvangen van het diploma in staat was zijn eigen broek op te houden. Dit meestal door in meerdere rollen als zzp'er een 'sober' verzamelinkomen te genereren, overigens met inzet van beduidend meer uren dan de 40-urige werkweek.

Wat wil de overheid?

Het ministerie van OCW presenteerde in 2019 de nieuwe competentieset-Muziek die voor alle opleidingen de leidraad in hun curriculum moet vormen. Hierin staat het volgende benoemd:

1. Ambachtelijk vermogen: de student beschikt over een breed scala aan vakinhoudelijke kennis en vaardigheden en past deze toe in uiteenlopende muzikale contexten.
2. Creërend vermogen: de student geeft vanuit een eigen artistieke visie en doelstelling vorm aan een muzikale uiting.
3. Omgevingsgerichtheid: de student signaleert ontwikkelingen in de (inter)nationale beroepspraktijk en samenleving en positioneert zichzelf en zijn werk ten opzichte hiervan.
4. Vermogen tot onderzoek en ontwikkeling: de student evalueert de eigen artistieke prestaties en gebruikt hiervoor reflectie en onderzoek op de ontwikkeling van de eigen identiteit, het eigen handelen en werken, inclusief dat van anderen, om zo die artistieke prestatie voortdurend te verbeteren.
5. Communicatief vermogen: de student interacteert effectief binnen uiteenlopende beroepscontexten en zet hierbij passende communicatievormen en -middelen in.
6. Organiserend vermogen: de student geeft werksituaties en netwerken duurzaam vorm waardoor hij (zijn)

ambities kan verwezenlijken.

7. Didactisch vermogen: de student maakt gebruik van de eigen muzikale kennis en vaardigheden om de muzikale ontwikkeling of prestaties van anderen te faciliteren.

Op zichzelf is er niets mis met deze competentieset, maar hij adresseert niet de uitdagingen van vandaag. OCW vertrekt vanuit de visie dat de banen van de toekomst nu nog niet bekend zijn en we studenten in meer generieke kaders moeten ontwikkelen zodat ze in de toekomst relevant kunnen blijven. Het sorteert ook voor op het gegeven dat een opleiding in de muziek niet hoeft te betekenen dat je altijd in de muziekindustrie actief zult blijven, terwijl studenten en alumni zeker de ambitie hebben om dit zo lang mogelijk te doen.

Wat is de realiteit?

De realiteit van vandaag is voor een muzikant best taai omdat:

- Platenmaatschappijen als ze investeren in jou als artiest voor langere tijd een serieus aandeel willen hebben in alle geldstromen en daarmee je eigen verdien capaciteit verkleinen.
- De verdien capaciteit voor een muzikant zowel in het theater als op een poppodium erbarmelijk is, doordat de podia steeds meer eigen kosten aftrekken van de recette voordat er een partage split met de artiest plaatsvindt.
- Een deel van de inkomsten uit merchandising rondom een concert moet worden afgedragen aan het podium.
- Er nauwelijks meer fysieke cd's worden gekocht terwijl online streaming niet of nauwelijks iets oplevert tenzij je een hit hebt.
- Er voor muziekdocenten steeds minder muziekscholen zijn en deze scholen liever met zzp'ers werken tegen een zeer matig

uurtarief. Ze mogen tegen weinig rechtsbescherming hun 'dienst' aanbieden met een marge voor de faciliterende muziekschool.

Een muzikant moet als een kameleon in meerdere muziek-gerelateerde rollen actief zijn en daarmee een samengesteld inkomen genereren. Dat inkomen is iedere maand anders en biedt weinig zekerheid voor de toekomst, met name omdat je geacht wordt dit in de rol van zzp'er te doen.

OCW wil dat deze slechte arbeidsmarktpositie van kunstenaars verbeterd wordt. Er is inmiddels een arbeidsmarktagenda opgesteld en ook de Kunstenbond zit aan tafel om de belangen van de (podium)kunstenaars

zo goed mogelijk te behartigen. De Fair Practice Code met daarin fair pay is een 'hot topic'. Daar staat tegenover dat het Fonds Podiumkunsten gekort wordt in haar budget en het nog onduidelijk is of gemeenten en provincies voldoende subsidie willen reserveren voor cultuur en muziekeducatie.

Tegen deze achtergrond kan de competentieset van een muzikant bijna gelijk worden gesteld aan die van de meest getrainde en gestaalde marinier. Hij moet onder erbarmelijke en snel veranderende omstandigheden met weinig middelen op onbekend terrein 24 uur per dag, waar dan ook, in staat zijn een topprestatie te leveren in de komende 50 jaar. Als opleiding

heb je dan best een uitdaging om daar een curriculum voor te bouwen en studenten te selecteren die vanuit hun enorme intrinsieke motivatie succesvol worden in het realiseren van hun eigen dromen en ambities. Gezien de nog steeds zeer bescheiden culturele ambities van de overheid en de slechte arbeidsmarktpositie van musici, zou de generieke competentieset van OCW wel eens de meest realistische en toekomstbestendige kunnen zijn.

Drs. Alexander Beets, Hoofddocent Business Rockacademie –
Voorzitter vakgroep muziek Kunstenbond – Uitvoerend
muzikant / Internationaal Jazz musicus

- ingezonden mededeling -

Sneller piano of keyboard leren spelen

Heeft u altijd al piano of keyboard willen leren spelen, maar u vindt het lastig om de muzieknoten op de toetsen te vinden? Met de Pianolegger lukt het u wél om direct de juiste muzieknoten op de toetsen te vinden en te spelen. U plaatst eenvoudig de afneembare Pianolegger op uw piano of keyboard en u kunt direct beginnen met de noten af te lezen en deze te spelen.

In 100 jaar was noten lezen nog nooit zo makkelijk. Een groot voordeel van dit luxe uitgevoerde product is dat de Pianolegger zo vaak als men wenst op het toetsenbord kan worden gelegd en weer kan worden verwijderd. Dit zonder het toetsenbord te beschadigen.

- Versnelt het leervermogen. De noten van de muziek in uw muziekboek kunt u nu zeer snel vinden
- Luxe en stijlvolle met velours beklede muzieknoten strook, soepel en sterk
- U hoeft geen kleverige stickers op uw toetsen te plakken

Oplossing voor iedereen

Jong en oud - die piano wil leren spelen of dit weer wil oppakken en hierbij effectieve hulp kan gebruiken bij het leren kennen van de noten op de piano of keyboard.

De Pianolegger, van Nederlands fabricaat, is te bestellen op onze website:

- www.pianolegger.nl

- info@pianolegger.nl

Pianolegger V.O.F. KvK: 71755632 BTW: NL858836622B01
De Pianolegger® is geregistreerd: *EUIPO en bij BBIE

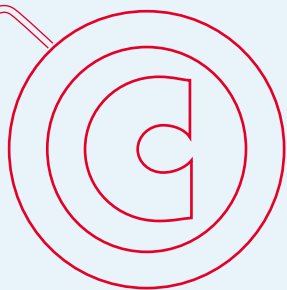
Heb jij 'm al? De Sena app!

Met de Sena app kun je via je smartphone of tablet naast je lopend saldo voor de komende betalingsronde ook eerdere betalingen inzien. Je kunt nieuw repertoire aanmelden en checken of er in de suggestielijst van ongeclaimd repertoire nog tracks van jou bij zitten. De app is gratis beschikbaar in de Apple en Google Play app stores. www.sena.nl/app

Sena

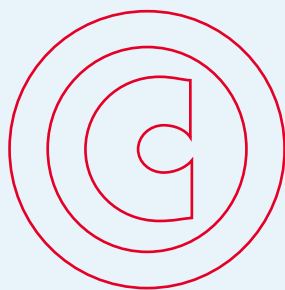
Publicatie: De waarde van het Auteursrecht

Op 10 oktober lanceerde Platform Makers, het samenwerkingsverband van beroepsorganisaties en vakbonden voor auteurs en artiesten, twee korte animatiefilms en het boekje 'De waarde van het Auteursrecht'. Platform Makers-voorzitter Erwin Angad-Gaur overhandigde beide uitgaven tijdens een debat in het Haagse Nieuwspoort aan Barbera Wolfensberger, directeur-generaal Cultuur en Media bij het Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap. Daarnaast lanceerde Platform Makers de webpagina www.auteursrechtuitleg.nl, met een korte uitleg van het auteurs- en naburig recht.

De animatiefilms kwamen tot stand dankzij een bijdrage van het ministerie op voorspraak van de Regiegroep Arbeidsmarktagenda (Culturele en Creatieve Sector).

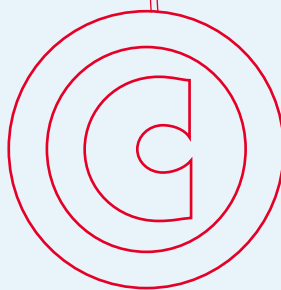
Groter dan de bouw

Erwin Angad-Gaur: 'Het auteursrecht lijkt aanwezig en dichterbij

dan ooit. Maar toch – in al zijn details en nuances – vaak onbekend, bij zowel beleidsmakers als consumenten, gebruikers en veel makers zelf. De 'auteursrechtrelevante sectoren' zijn goed voor 6 procent van het Nederlandse bruto binnenlands product en 7,4 procent van de totale werkgelegenheid in ons land. De sector is van groter economisch belang dan de bouw, maar de auteurs en artiesten op wiens werk de sector gebouwd is verdienen volgens elk onderzoek bijzonder slecht. Ze profiteren nauwelijks mee en moeten al te vaak al hun rechten overdragen aan exploitanten. Dat moet en kan beter.'

Barbera Wolfensberger: 'Voor een gezonde culturele en creatieve sector moeten we het makerschap aantrekkelijk houden door eerlijke contracten. Vooral voor jonge en beginnende makers is voorlichting hierover heel belangrijk. En daar zijn deze toegankelijke en heldere filmpjes geknipt voor. Alleen voorlichting is natuurlijk niet genoeg. Ook opdrachtgevers moeten hun verantwoordelijkheid nemen. Zij moeten de makers

een eerlijke vergoeding betalen als ze hun werk willen gebruiken.'

Verspreiding

De animatiefilms en de uitgave 'De waarde van het Auteursrecht' zullen worden verspreid via het kunstvakonderwijs, journalistieke opleidingen en via de bij Platform Makers aangesloten organisaties.

De films en het boekje 'De waarde van het auteursrecht' zijn online te vinden via www.auteursrechtuitleg.nl

Extra ledenvergadering Buma/Stemra: benoe- ming Bernard Kobes tot nieuwe bestuursvoorzit- ter Buma/Stemra

Op 30 oktober 2019 werd Bernard Kobes benoemd tot nieuwe bestuursvoorzitter van Buma/Stemra. Hij volgt daarmee ad-interim-directeur Cees van Steijn op, die sinds oktober 2018 als Bestuursvoorzitter voor de organisatie werkte. Bernard Kobes bekleedde in het verleden directiefuncties bij onder meer NOB Registratie, Dutch-View, Technicolor NL en Ericsson Broadcast Services NL. Ook was hij actief als interim-zendermanager bij NPO Radio 6 en als directeur bestuurder bij de NLPO. In 2017 richtte Kobes, samen met een compagnon, Media Adviseurs Nederland op. Tijdens de komende (reguliere) ledenvergadering van 2020 hoopt de Raad van Toezicht van Buma/Stemra naast Kobes ook een nieuwe financieel directeur voor te dragen, als opvolger voor huidig interim-CFO Siebe van Elsloo.

Mail ons uw Buma/Stemra-nummer!

Mail ons uw Buma/Stemra-nummer! Leden van Kunstenbond en Ntb/vakgroep Muziek die (tevens) actief zijn als muziek-auteur zijn aangesloten bij de VCTN. Voor 'erkenning' van de VCTN vraagt Buma/Stemra ons (jaarlijks) een ledenlijst met Buma/Stemra-nummers van de leden aan te leveren aan een onafhankelijke instantie, die deze gegevens vertrouwelijk zal behandelen. Wij vragen onze leden, voor zover zij dat nog niet gedaan hebben, ons daartoe hun 7-cijferige (!) Buma/Stemra-relatienummer te mailen en onze inzet voor een sterkere positie voor auteurs en een beter Buma/Stemra te steunen.

Minimumtarief voor zzp'er: vloek of zegen?

De hoogte van je tarief zegt iets over je marktpositie. Deze gedachte staat centraal in de kabinetsplannen. Minister Koolmees deelt de arbeidsmarkt voor zzp'ers in drieën: een onderkant, een bovenkant, en een grote middengroep daartussenin. Zo komt er een bodemtarief, een wettelijk verplicht minimumtarief van € 16 per uur (prijspeil 2019). Boven de € 75 per uur word je op verzoek gevrijwaard van loonbelasting (soort VAR 2.0). Voor de middengroep tussen de € 16 en € 75 komt er een laagdrempelige digitale tool om de arbeidsrelatie te toetsen: de web-module.

Opdrachtgevers beantwoorden vooraf een reeks vragen waar een opdrachtgeversverklaring uitrolt die enige duidelijkheid geeft over de aard van de arbeid: zelfstandig of werknemer. Vooral van belang dus als de opdracht veel op een baan lijkt. Die vraag blijft belangrijk, ook bij de groep van het minimumtarief, want als het een baan is geldt het cao-loon of minimumloon. Het streven is om de nieuwe maatregelen op 1 januari 2021 in te laten gaan.

Eerlijke prijs

Het minimumtarief van € 16 per uur is afgeleid van het minimumloon (70% daarvan). Bijstandsniveau dus: het netto beschikbaar maandinkomen ligt iets boven de € 1000. Dat roept meteen de vraag op: waarom is het minimumloon

geen ondergrens voor alle werknemers, wel zo simpel en solidair. Dan zou je uitkomen op een tarief van € 25 per uur. Het minimumtarief is excl. btw en kosten die horen bij de opdracht. Het wordt jaarlijks geïndexeerd. Belangrijk punt, want stilstaande tarieven hollen uiteindelijk je portemonnee flink uit.

Tijd = geld

Wat goed is aan het voorstel, is een nadrukkelijke koppeling tussen tijd en geld. Geld en tijd lijken relatief makkelijk meetbaar, maar dat is het eigenlijk niet. Er wordt veel met vaste prijzen of bedragen gewerkt voor een les of een optreden. Toerekening van indirecte kosten is best lastig, net als toerekening van niet-declarabele uren aan een tarief. Het wetsvoorstel gaat daarom uit van aannames, gebaseerd op praktijkonderzoek. Minister Koolmees komt zo op 1223 declarabele uren per jaar. Dat zijn 46 werkweken, 40 uur per week, 33% van de tijd niet direct declarabel. Daarbij komt een opslag van 15% voor indirecte kosten (zoals huur van les- of werkruimte), en een opslag voor ziekte en arbeidsongeschiktheid. Het is nuttig om je eigen situatie te vergelijken met deze aannames. Op de site van de Kunstenbond staat een handige tool die je hiervoor kan gebruiken: de tarievenchecker.

Er komt een informatieplicht aan de opdrachtgever. Vooraf moet

je het totaal te verwachten bedrag voor de klus opgeven, de kosten die daar bovenop komen (bijv. reiskosten), een inschatting van de uren en het uurloon. Een offerte wordt dus belangrijker. Achteraf moet je deze posten ook weer verwerken op je factuur. De opdrachtgever moet toetsen of uren en kosten redelijk begroot zijn en is gehouden tenminste het minimumtarief te betalen op straffe van boetes. Voor zakelijke opdrachtgevers geldt ook hoofdelijke aansprakelijkheid (dus niet voor particuliere opdrachtgevers).

Of het een vloek of zegen wordt zal de tijd leren. Keerzijde van een minimumtarief kan zijn dat de drempel om nieuwe projecten te realiseren hoger wordt. Evengoed kan het gemak waarmee met een te lage prijs wordt gerekend worden doorbroken. Zakelijke opdrachtgevers zullen een veilige marge willen aanhouden om discussies, boetes en claims te vermijden. Voor opdrachten zonder budget betekent een minimumtarief een dwingende reden om geen schaamteloze vergoedingen meer te bieden of te accepteren. Een minimumtarief maakt Fair Practice concreet.

Peter van den Bunder

<https://www.kunstenbond.nl/producten/77/tarief-checker>

De zaak Taylor Swift

Twee essentiële competenties om succesvol leadartiest te zijn: durf en vasthoudendheid. Misschien wel eigenschappen die iedere muzikant nodig heeft. De durf je eigen 'stem' te laten horen, je eigen visie te volgen. En een zekere vasthoudendheid, koppigheid zelfs, die nodig is om dat te doen. (Liefst in combinatie met de voeten vast op de grond: een reality check is en blijft periodiek noodzakelijk.) Durf en vasthoudendheid ook om een eerlijke beloning te eisen. Om 'nee' te zeggen tegen onredelijke voorwaarden of beloningen. Makkelijker gezegd dan gedaan vaak, maar meer dan ooit nodig.

Erwin Angad-Gaur

Dat voor jezelf opkomen zijn nadelen hebben kan, ook als je een grote naam hebt, bleek afgelopen maanden bij Taylor Swift. Onmin met haar voormalige manager en haar voormalige platenmaatschappij leverde haar, volgens eigen zeggen, pesterijen en tegenwerking op. Tegenwerking bij een nieuwe Netflix-documentaire en een verbod op het zingen van haar eigen oude repertoire bij de *American Music Awards*. Maar ook daar ging zij tegenin door de publiciteit te zoeken en het misbruik van recht aan de orde te stellen. Zelfs de Democratische president-kandidaat Elizabeth Warren sprak zich er over uit. *'Unfortunately @TaylorSwift13 is one of many whose work has been threatened by a private equity firm,'* schreef zij op Twitter, *"There're gobbling up more and more of our economy, costing jobs and crushing entire industries. It's time to rein in private equity firms – and I've got a plan for that."*

Het was een sympathieke reactie, maar of Warren precies begrepen heeft waar de twist over ging valt te betwijfelen. (Of haar plan het probleem op zal lossen ook.)

Maar ook in Nederland waren er veel journalisten, commentatoren en media die de kern

van de zaak niet begrepen. Een kleine uitleg daarom. In bijna ieder platencontract staat een afspraak over 'titelexclusiviteit' waarin wordt afgesproken dat de artiest gedurende een bepaalde periode geen nieuwe opnamen mag maken van dezelfde nummers. Op zich is dat te begrijpen en kan dat (zolang de periode niet te lang is) redelijk zijn: als een platenmaatschappij investeert in de opnamen voor een nieuw album en de promotie daarvan, wil hij niet dat er plots nieuwe, concurrerende opnames van dezelfde artiest op de markt kunnen komen. Het is op die basis dat de voormalig platen-

maatschappij Swift een verbod op zou kunnen leggen. Niet om haar oude nummers live ten gehore te brengen, maar wel dat er opnamen van gemaakt worden, wat bij een prominent media-optreden al snel het geval zal zijn. Redelijkerwijs zal geen platenmaatschappij een artiest verbieden een media-optreden te doen (de Ntb raadt leden evengoed aan, met zoveel woorden in contracten op te nemen dat de platenmaatschappij dat, als het om media-optredens gaat, niet zomaar mag doen), maar tussen Swift en haar voormalig management is weinig liefde te bekennen; pesterijen en beschuldigingen over en weer tekenen de verhoudingen.

Kan dat dus zo maar? En is daar, buiten de pers opzoeken, niets aan te doen? In Nederland (en vermoedelijk ook in Amerika) zou een rechter een weigering tot exploitatie en zelfs boycot van normale publiciteitsop-tredens vermoedelijk niet onbestraft laten. Maar ook een rechtszaak kost tijd. Vraag is of een rechter tijdig in zou kunnen grijpen. Misschien via een kort geding.

Een belangrijke andere competentie daarom: kies de juiste zakenpartners en laat je ook aan het begin van je carrière goed adviseren. Teken niet ieder contract dat op het eerste gezicht je carrière vooruit lijkt te helpen. Wees daar kritisch op. Het voorkomt vaak veel onverwachte narigheid...

Business management rondom artiesten

De artiest en zijn klerken

tekst: Bjorn Schipper, Susan Zwijnenberg en Oscar Mul illustratie: Robert Swart

De artiest van de toekomst moet ook fiscalist, advocaat, finance controller, strateeg, sociale media specialist en business manager zijn. Gelukkig zijn er mensen die dit soort taken graag verrichten zodat de artiest kan doen waar hij goed in is, schrijven Bjorn Schipper, Susan Zwijnenberg en Oscar Mul.

Eerder dit jaar¹ kwam naar voren dat zogeheten business management een belangrijk handvat kan zijn voor zowel artiesten als artiestenmanagers bij de invulling van hun contractuele relatie. Dit naar aanleiding van twee panels op ESNS (2019) over de zoektocht naar een redelijk model managementovereenkomst-contract en de wettelijke zorgplicht van artiestenmanagers in de nasleep van de rechterlijke uitspraken in de rechtszaken van Martin Garrix² en Afrojack³ tegen hun voormalige artiestenmanagers⁴.

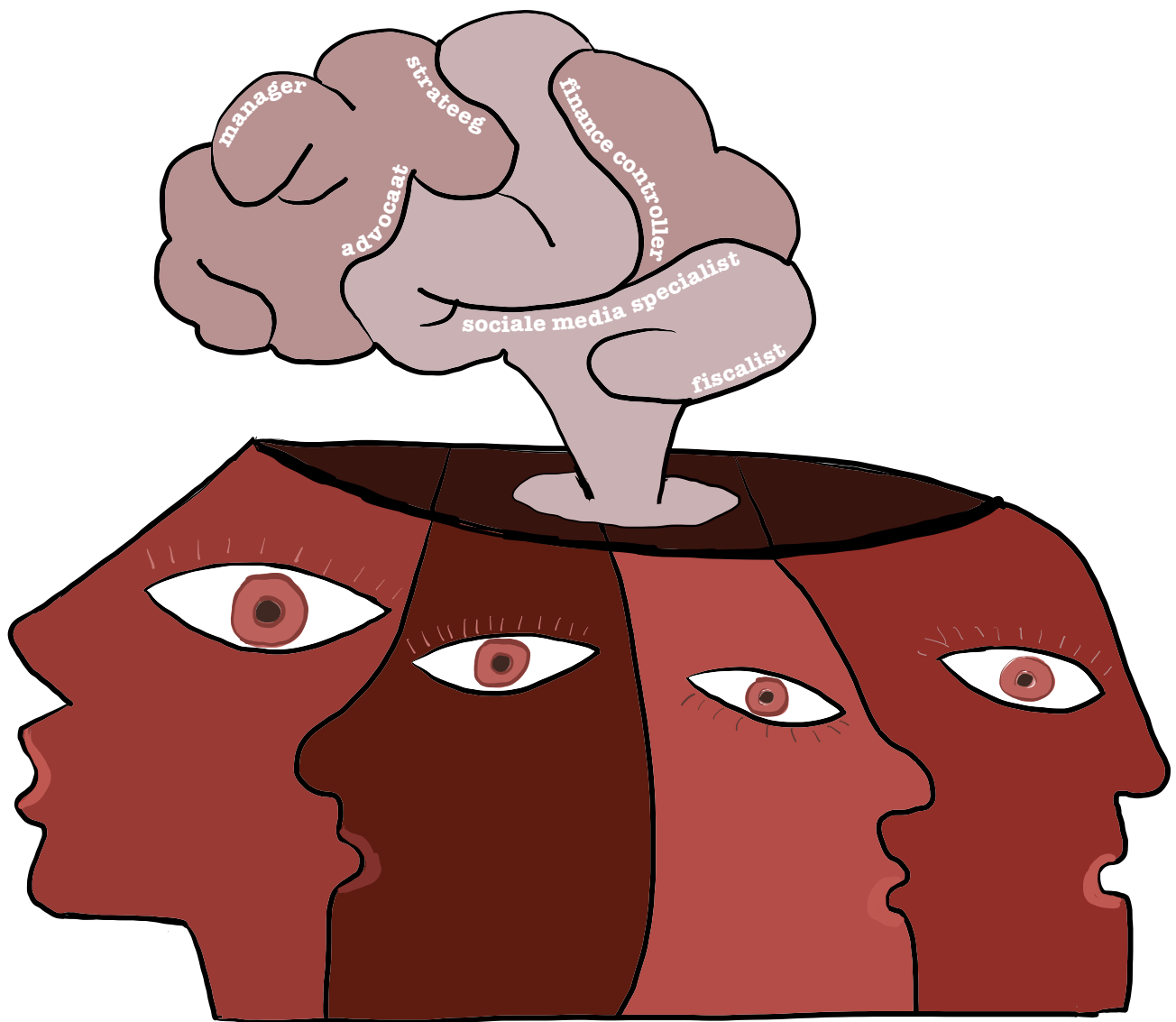
Business management van artiesten betekent dat de meer zakelijke aspecten van de carrière en de belangen van de artiest – met name op het gebied van legal, verzekeringen, tax en finance – in goed overleg met, en al dan niet in opdracht van, de artiest worden uitbesteed aan onafhankelijke en gespecialiseerde professionals, zoals bijvoorbeeld advocaten, fiscalisten, accountants, boekhouders en verzekeringsagenten. In deze bijdrage voor *Muziekwereld* zoom ik samen met de fiscaal en financieel specialisten van bureau Grey Men wat verder in op het belang en de invulling van goed business management voor artiesten.

Begin artiestencarrière

De Nederlandse muziekindustrie (en dan met name dance en hiphop) heeft de laatste jaren een enorme ontwikkeling doorgemaakt. Onder meer door de digitalisering, de DIY-mentaliteit en het succes van streaming, weten artiesten en andere makers hun fans beter te bereiken en kunnen zij meer geld verdienen.

Daarnaast heeft de opkomst van social media tot gevolg gehad dat artiesten hun eigen imago nog beter in eigen hand kunnen houden en één-op-één over kunnen brengen aan het grote publiek. Artiesten en andere makers ontwikkelen zich hiermee tot een eigen merk en verbinden hun naam en reputatie aan samenwerkingen met bekende merken of gaan ondernemen op een ander vlak, zoals bijvoorbeeld duurzaamheid of andere vormen van maatschappelijke betrokkenheid.

Voordat je als artiest dat niveau hebt bereikt, is de start van een serieuze carrière over het algemeen een bezoek aan de Kamer van Koophandel en aanmelding bij de belastingdienst. Tegen wil en dank gaan hierdoor diverse wettelijke verplichtingen van start. Als artiest ‘moet’ je ineens best veel om de zakelijke kant van je prille artiestencarrière te kunnen regelen. Los van de lopende verplichtingen richting de belastingdienst betekent dit onder meer dat je als artiest omzetfacturen moet gaan opstellen, de cashflow goed in de gaten moet houden, de juiste uitgaven zal moeten doen, een financiële buffer moet aanleggen voor het geval er even geen inkomsten binnenkomen omdat je bijvoorbeeld aan een album werkt, moet sparen voor de inkomstenbelasting, je eigen verzekeringen en pensioen moet regelen en nog veel meer. Al met al een behoorlijke klus. De ervaring leert dat artiesten en andere makers alleen al van de gedachte aan dit soort zakelijke onderwerpen doorgaans behoorlijk ongelukkig kunnen worden. En om die reden er ook nog enige tijd (eerst)

omheen blijven draaien. Toch zullen de zaken geregeld moeten worden.

Doorgroeien

Bij de start van een artiestencarrière kan de samenwerking met een boekingskantoor een belangrijke pijler zijn, naast platenlabels en muziekuitgevers die interesse tonen in de muziek. Naarmate een carrière wat meer in de lift zit, kunnen zich grote merken aandienen die met de artiest willen samenwerken of endorsement- of sponsordeals willen aangaan. De vraag rijst dan of de eenmanszaak van de artiest of vennootschap onder firma van de band wellicht een BV zou moeten worden vanwege beperking van privé-aansprakelijkheid en

fiscaal voordeel, maar ook hoe het geld dat men op de bank heeft staan het beste kan worden geïnvesteerd. Denk aan investeringen in vastgoed, beleggingen, kunst of bijvoorbeeld startups. Na verloop van tijd bestaat de kans dat de artiest ook op andere vlakken zou willen ondernemen of zijn of haar artiestenmerk verder wil uitbouwen, bijvoorbeeld door het openen van een horecazaak, het opzetten van een eigen platenlabel of muziekuitgeverij, of de organisatie van evenementen.

Aan deze interessante doorgroeimogelijkheden kleven naast allerlei leuke aspecten natuurlijk ook minder leuke of sexy onderwerpen. Van het succes van artiesten kunnen en zullen meerdere

partijen meeprofiten, al dan niet in de vorm van omzetafhankelijke beloningen, zoals de fees van boekingsagenten en artiestenmanagers. Hierover dienen (vooraf) goede afspraken te worden gemaakt ter voorkoming van latere conflicten. Een bekende artiest kan daarnaast vanwege de voorbeeldfunctie ook bij de belastingdienst onder een fiscaal vergrootglas komen te liggen.

Artiest en maker van de toekomst

De artiest en maker van de toekomst zal dus naast de creatieve werkzaamheden ook fiscalist, advocaat, finance controller, strateeg, sociale media specialist en business manager in één moeten zijn. In bijna alle gevallen conflicteert dat met elkaar. En bovendien heeft een dag maar 24 uur en telt een week maar zeven dagen. Meestal wordt een artiestencarrière belemmerd als de artiest zich (ook) bezig moet houden met financiën, de belastingdienst, communicatie met zakelijke derden,

contracten en – het voorkomen van – conflicten. Het zal helaas ook niet de eerste keer zijn dat vanwege onzorgvuldig financieel management, maar ook zorgen en stress over de belastingdienst, een artiestencarrière vroegtijdig vastloopt of ten einde komt. Zo maakt het boek *‘Wat de fok, ouwe’*⁵ over het leven en de carrière van DJ Dano eens te meer duidelijk dat financiële en fiscale problemen een veelbelovende carrière (zwaar) in de weg kunnen zitten:

“(...) Op 20 april 1996 draait Dano nog een succesvolle set op Thunderdome – Dance or Die! In de FEC Expo in Leeuwarden. Ramvol, een uitzinnig publiek. Vlak daarna valt er een blauwe envelop op de mat: 340.000 gulden schuld. Opgebouwd uit achterstallige belasting en boetes. (...) Voor de belastingdienst bestaat er een wereld voor Dano en een wereld na Dano. Het dj-vak en de feesten hebben ineens de volle aandacht en vele collega’s krijgen dezelfde problemen. (...) Dano:

- ingezonden mededeling -

**world
music
forum**

open source **network**
for the dutch world music industry

consulting, promotion
research & policy development
World Blend Café network meetings

Dutch World Directory
guide for world music in the Netherlands

worldmusicforum.nl

‘Ik heb ze nota bene zelf in huis gehaald. Vol goede bedoelingen. Wist ik veel, ik wist niks van belastingen. Het zal die jongens van nu niet meer overkomen. Dat is soms frustrerend. Ik wist gewoon niks. Er waren geen managers, er waren geen agenten, er waren geen boekingsbureaus. Er was geen systeem, ik was zelf het systeem. Profvoetballers hebben zelfs een pensioenfonds. Dat was voor ons goed geweest. Maar er was niks.’ Na de belastingaanslag krijgt Dano te maken met ernstige creatieve blokkades. Hij heeft veel minder ideeën en als ze er al zijn, zijn ze vaak duister en verschrikkelijk hard. Dano: ‘Muzikaal gezien hebben ze echt mijn benen afgehakt. Het ging meteen bergafwaarts. Ik had al moeite met de druk in die hysterische tijd. Maar na de belastingaanslag kon ik me vaak helemaal niet meer concentreren. Je moet je voorstellen dat je ineens niets meer hebt.’ (...)”

Dat zaken de creativiteit in de weg kunnen zitten is ontzettend zonde, want er zijn mensen die het – geloof het of niet – leuk vinden om met cijfers en contracten te werken en de artiest graag de financieel-administratieve en fiscaal-juridische zaken uit handen willen nemen. Deze externe vaak gespecialiseerde professionals (‘klerken’) – advocaten, fiscalisten, accountants, boekhouders en verzekeringsagenten – kunnen het leven van zowel artiesten als hun managers een stuk eenvoudiger maken.

Goed business management is het antwoord op de toenemende behoefte van artiesten en hun managers aan een of meerdere professionals die in zakelijk en financieel opzicht structuur aanbrengen en deze structuur (al dan niet in samenwerking met het management) bewaken. Aan de hand van continue zakelijke begeleiding kan gezamenlijk worden gebouwd aan een stabiele onderneming als afgeleide van een succesvolle artiestencarrière, zonder dat de artiest zelf de touwtjes uit handen geeft.

Kortom, een van de belangrijkste competenties waar artiesten of andere makers over zouden moeten beschikken is te weten waar de eigen kracht ligt. En

belangrijker: waar niet. Schakel op ieder deelgebied van een artiestencarrière tijdig de juiste professionals in, zodat volledig gefocust kan worden op het creatieve proces en resultaten gemaximaliseerd kunnen worden. Bij een steeds groter wordende artiestencarrière is het daarom verstandig om tijdig de juiste deskundigheid te benutten.

Met die insteek kan de artiestenmanager zich vooral bezighouden met strategisch en *day to day* management van de carrière en belangen van de artiest. Hierdoor kan een relatief rustige en veilige omgeving voor zowel artiest als manager gecreëerd worden. Van belang daarbij is wel dat ieders taken en verantwoordelijkheden goed afgebakend worden en dat de externe adviseurs in onafhankelijkheid kunnen opereren, in het belang van de artiest. Deze professionele onafhankelijkheid kan in het kader van de hiervoor genoemde wettelijke zorgplicht van artiestenmanagers tevens een belangrijke rol spelen bij het vermijden van (de schijn van) belangenverstrengeling aan de zijde van de manager, hetgeen ook is gebleken in de (lopende) rechtszaken van Martin Garrix en Afrojack.

Iedere artiest⁶ zijn eigen klerken!

Bjorn Schipper is advocaat en oprichter van Schipper Legal in Amsterdam. Susan Zwijnenberg en Oscar Mul zijn als belastingadviseurs werkzaam bij Grey Men, een full service fiscaal en financieel adviesbureau voor de creatieve sector in Amsterdam

1. Zie ook B.H.M. Schipper, ‘Why can’t we be friends? Naar een model managementovereenkomst’, *Muziekwereld* 2019/2, p.30-33.
2. Rb. Midden-Nederland 20 september 2017, ECLI:NL:RBMNE:2017:4775 (*MusicAllstars Management, Spinnin’ Records/Martin Garrix*).
3. Rb. Amsterdam 30 mei 2018, ECLI:NL:RBAMS:2018:3658 (*Afrojack/Montana*).
4. Zie onder meer B.H.M. Schipper, Nabuurrechtelijke erkenning voor zolderkamerproducers. Uitspraak in zaak Martin Garrix’, *Muziekwereld* 2017/4, p.28-31.
5. Arne van Terphoven, ‘Wat de fok, ouwe’, *Hoofdstuk 16: Meneer Taks*, p. 227-235, uitgeverij Mary Go Wild, 2016
6. Met ‘zijn’ wordt natuurlijk ook ‘haar bedoeld’.

Arbeidsmarktagenda en fair practice.

Waar draait het om?

In januari 2016 concludeerden de SER en de Raad voor Cultuur (RvC) na een groot onderzoek dat de arbeidsmarktsituatie in de culturele sector 'zorgwekkend' is. Inmiddels is er geld beschikbaar en zijn er maatregelen in de maak om de problemen aan te pakken.

tekst: Caspar de Kieffe

Dat de Raad voor Cultuur en vooral ook de in de Nederlandse arbeidsmarkt gespecialiseerde SER deze conclusie trokken is veelzeggend. Niet de sector zelf, maar twee instituten met veel politiek gezag bleken onverbloemd een keihard oordeel te hebben over de positie van werkkenden in 'onze sector'. En het stond daarmee in één keer op de politieke agenda. De Kunstbond (toen nog FNV KIEM) en de Federatie Cultuur (verzamelde verenigingen van werkgevers) grepen dit momentum aan om de SER en RvC te vragen om, vanuit hun expertise op het gebied van arbeidsmarktvraagstukken, advies over de aanpak van de problemen.

Arbeidsmarktagenda

Dit leidde tot wat in beleidsjargon 'De Arbeidsmarktagenda' is gaan heten, in feite een reeks aan concrete plannen en ideeën, gericht op de belangrijkste knelpunten in de arbeidsmarkt. En er is ook een door het ministerie beschikbaar gestelde pot met geld om een begin te kunnen maken met het uitvoeren van deze plannen. Veel verschillende plan-

nen, want er is jammer genoeg niet één oorzaak aan te wijzen voor de lage gages en honoraria. Daarom moeten we op meerdere vlakken met oplossingen komen. Een aantal agendapunten heeft het aantrekken van meer geld tot doel, ofwel het vergroten van de taart. Verder gaat het vooral over het eerlijker verdelen van deze taart, iets wat niet vanzelf gaat. Fair practice, want daar gaat het over, heeft veel kanten. Het gaat over sterker staan tijdens onderhandelingen, dus mogelijk maken dat zzp'ers überhaupt samen mógen onderhandelen (kartelverbod) en zorgen dat er adviestarieven komen of afspraken met podia en anderen over minimumgages.

Maar ook aan de andere kant van de onderhandelingsstafel moet er iets gebeuren om de positie van musici en docenten te verbeteren. Fair practice gaat ook over het 'opvoeden' van opdrachtgevers. Zij moeten ervan overtuigd worden dat musici en anderen niet nog langer 'de dupe worden van bezuinigingen'. Dat een duurzaam professionele sector alleen kan bestaan wanneer de mensen waar de sector op draait

een gezonde beroepspraktijk kunnen opbouwen. Dat de mensen die zij inhuren recht hebben op een eerlijke beloning. Genoeg om in staat te zijn om zich te verzekeren, om vrije tijd te hebben en geld apart te kunnen leggen voor vakanties en professionele ontwikkeling, et cetera. Maar hoe doe je dat?

Rekentool cao-lonen naar zzp-tarieven

Gelukkig krijgen we steun van de minister. Zij wil de problemen met ons aanpakken. Minister Van Engelshoven heeft de arbeidsmarkt tot een van de speerpunten van haar beleid gemaakt. Het onderschrijven en toepassen van de Fair Practice Code 'is een knock-out criterium: organisaties die de codes niet onderschrijven, ontvangen geen subsidie'. Gesubsidieerde organisaties moeten deelnemen aan het gesprek met de belangenbehartigers over tarieven en voorwaarden. En zij moeten in hun begrotingen aansluiten bij bestaande afspraken over honorering: honoreringsrichtlijnen en (cao-)afspraken. De minister gaat met de gesubsidieerde organisaties over de toepassing in gesprek volgens het principe 'pas toe en leg uit'. Dat klinkt als een stevige oplossing. Er zijn immers voldoende

regelingen te vinden om betalingen op te baseren voor werknemers. Voor zelfstandigen is dat helaas anders. Mede als gevolg van de, tot voor kort strenge benadering van de mededingingswaakhond ACM, zijn er nog weinig afspraken of richtlijnen voorhanden die een houvast bieden voor betaling aan zzp'ers. En dat is een grote groep zelfstandigen in onze sector en dus een grote zorg. Hoe kunnen we zorgen dat de ferme opstelling van de minister ook de zelfstandigen helpt?

We zijn nu bezig met het ontwikkelen van een rekentool die we willen koppelen aan de Fair Practice Code. Met deze tool kunnen alle cao-salarissen worden omgezet naar zzp-uurtarieven en dagprijzen. Dit geeft een redelijke basis bij het beoordelen en opstellen van begrotingen. Alles bij elkaar is het geen rocket science: het wordt een rekenmodel dat een behoorlijk percentage opslag op het brutoloon moet geven. Wat de toeslag betreft leunen we op het wetsvoorstel Minimumbeloning Zelfstandigen waar een aantal goede uitgangspunten in staan. Maar we moeten er nog wel overeenstemming over bereiken met de werkgevers.

DE FAVORIETE COMPOSITIE VAN...

SONGWRITER, MUZIKANT EN MANAGER MATTHIJS VAN DUIJVENBODE

'Mijn favoriete compositie is al een tijdje *Kom Terug* van Spinvis uit 2011, vooral de 'decembermix' met extra toevoegingen, zoals de prachtige koortjes. Misschien wel het mooiste Nederlandstalige nummer dat ik ken, ik was er meteen door gegrepen. Onbegrijpelijk dat *Kom Terug* weinig airplay heeft gekregen, het zou een soort nationale hymne moeten zijn die door iedereen massaal wordt meegezongen. Zelf schrijf ik meestal in het Engels. Toen ik onlangs de titelsong van een kinderfilm mocht schrijven, ontdekte ik hoe moeilijk het is om een Nederlandse tekst heel mooi te laten klinken én poëtisch te laten zijn zonder dat het rijmelarij wordt. Dat is Spinvis bij *Kom Terug* zo goed gelukt. "Reis ver, drink wijn, denk na, lach hard, duik diep, kom terug", is het refrein. Met andere woorden: doe alles wat je moet doen, als je maar terugkomt. Dat kun je lezen als "kom terug bij mij" of "kom terug bij jezelf", beide interpretaties zijn supermooi. De tekst is filosofisch, er zitten prachtige zinnen in als "Zoek niet wat er nooit meer

is" en "Erf de ogen van je kind, kijk erdoor". Daar zit een waarschuwing voor cynisme in: probeer een frisse blik te houden. "Haal de parels uit de zee, geef ze weg", ook zo ontzettend mooi. Delen, is de boodschap. "Drink de tranen op je hand", ofwel: verdriet kan ook vruchtbaar zijn. Dat is wat ik je gun, zegt hij eigenlijk, doe het allemaal. Het gaat over vrijheid, omdat hij zoveel verschillende dingen opnoemt: doe dit, doe dat. Het mooie is dat je de tekst op verschillende manieren kunt interpreteren, het wordt niet voor je uitgespeld. De muziek vind ik ook heel goed. De prachtige koortjes, de synthesizer aan het begin. Het zijn maar vier akkoorden en een doeltreffende omkering. Toen vrienden van ons naar San Francisco verhuisden, wilden we als vriendengroepje een liedje voor ze opnemen. *Kom Terug* dus. Bij een poging om dit nummer te reproduceren ontdekte ik hoe fucking simpel het is en tegelijkertijd zo ongelooflijk goed. Echt magisch, onovertroffen in zijn eenvoud. Het is zo'n song die ik aan iedereen laat horen, als summum van wat kan: dit is hoe hoog de

lat ligt, probeer maar in de buurt te komen. Ik weet niet of ik zelf ooit dat niveau zou kunnen halen, maar het is wel inspirerend. Het is bizar dat deze song eigenlijk al uit 1990 stamt, als Engelstalig nummer uit Spinvis' tijd met The Place of Ha Ha. Ruim twintig jaar eerder liep hij dus al rond met die song. Ik zou hem graag willen vragen: *what took you so long?* De melodie, de riff waarmee het begint, alles was er al. Misschien had hij de juiste tekst nog niet destijds.

Het is *zó* to the point, beeldend en poëtisch. Ik heb het vaak beluisterd. In mijn strandhuisje aan zee klinkt het ook fantastisch, de perfecte plek. Ondanks de beperkte media-aandacht heeft het genoeg harten geraakt. Op een filmpje van zijn optreden op Lowlands zag ik mensen huilen bij *Kom Terug*. Het gaat zo over het leven, hoe je daar in staat, over vergankelijkheid, ouderdom. Ik kan mij niet voorstellen dat er mensen bestaan die dit een shitnummer vinden.'

Jimmy Tigges

Rechtszaak tegen Buma/Stemra voor waardering

'Onrecht van onderbetaling moet eindigen'

Een gesprek met componist Maarten Hartveldt (66) gaat al snel over zijn strijd met Buma/Stemra over het gebruik van zijn Eftelingmuziek. Het is een principezaak over waardering van zijn werk. "Mijn muziek onder prullenbakkenmuziek scharen is ronduit respectloos." Hij wil een lans breken voor musici die hard moeten werken om het hoofd boven water te houden.

Merijn van Grieken/ Van Grieken Tekst

Emoties vangen in noten. Is dat wat componeren is?

'Muziek is voor mij het communiceren van emoties. Ik begin altijd bij het beeld dat ik wil oproepen. Welk verhaal wil ik vertellen? Dat beeld ga ik verklanken.'

U noemt zichzelf behalve componist en producer ook beleavingsregisseur.

'De afgelopen jaren is het componeren steeds meer veranderd in het bedenken van cultuurbeleving. Zo mocht ik de afscheidsceremonie samenstellen van voormalig minister-president Wim Kok. Door de juiste combinatie van muziek, dans, woord en omgeving wilde ik een beeld neerzetten van een gerespecteerd staatsman die oog had voor de gewone man. Ook pakte ik het openbaar vervoer in

Rotterdam aan. Dankzij subtiel gebruik van klank, geur en licht kun je de stemming van mensen beïnvloeden. Reizigers horen in stations 's morgens vroeg natuurgeluiden. In de loop van de dag klinken er allerlei muziekstijlen die, afhankelijk van de drukte en de omgeving, constant veranderen. Geen muzak, maar zorgvuldig geselecteerde muziek. Ook geur, licht en visuals worden daarin meegenomen. Uit onderzoek blijkt dat de klanttevredenheid enorm is gestegen. Mensen voelen zich aantoonbaar veiliger.'

Wat is het belang van muziek in de maatschappij?

'In de politiek werd cultuur een linkse hobby genoemd. Maar muziek verbindt juist mensen en kweekt wederzijds begrip. Is dat dan elitair? Mijn werk is dat ik

mensen verbind in een bepaalde omgeving. Of het nu in een concertzaal, tijdens een uitvaart, op een station of in de Efteling is. Dat maakt niet uit.'

Hoe bepalend is muziek voor ons welzijn?

'Muziek kan een omgeving complementeren of verrijken. Dat is onbewuste gedragsbeïnvloeding. Muziek is een enorm

onderschatte component, maar is cruciaal voor de juiste beleving. Zo ook de muziek die ik voor de Efteling maakte en die van 2005 tot en met 2017 te horen was. Die beleving begint al op de parkeerplaats. Na een lange rit met jengelende kinderen op de achterbank, stap je de auto uit en ben je dankzij de muziek meteen in een sprookjesachtige wereld. Je voelt je als een vorst ontvangen. Jij mag één dag de koning(in) zijn. Zonder muziek stort die hele beleving in.'

U bent al jarenlang in een gevecht verwickeld met Buma/Stemra over de inschaling en het bijbehorend tarief van uw muziek voor de Efteling. In 2017 stelde de rechter dat Buma/Stemra deugdelijk had gehandeld. U ging tegen die uitspraak in hoger beroep. Wat wilt u bereiken?

'Ik wil een lans breken voor de creatieve sector die het heel zwaar heeft in Nederland. Je moet verdomd hard werken om het hoofd boven water te houden. Het is in de muzieksector armoe troef. Dat moet verbeteren. Die regelgeving moet anders. Ik wil niet zuur klinken, want dat ben ik niet. Maar ik wil dat mensen die nu hun carrière starten waardering krijgen, ook in financieel opzicht. Mijn muziek wordt op emotioneel vlak wel gewaardeerd. Heel veel mensen kennen mijn muziek en vinden het geweldig. Maar financieel en economisch zie ik dat niet terug. Ik moet achter mijn rechten aan om überhaupt iets te krijgen.'

U voelt onvoldoende waardering.

'Vind je 198 euro bruto per jaar

een redelijke vergoeding voor muziek die ik speciaal voor de Efteling componeerde? Het is betoverende muziek die twaalf jaar lang te horen was. Er is jurisprudentie van het Europese Hof. Er staat dat de vergoeding voor muziek in relatie moet staan tot het belang van het economisch verkeer. Blijkbaar heeft Buma/Stemra nog nooit van de Fair Practice Code gehoord.'

Buma/Stemra zegt dat het gewoon achtergrondmuziek is. 'Buma/Stemra stelt dat mijn muziek alleen maar dient om de stilte te verdrijven, terwijl de muziekgebruiker zelf zegt dat de muziek een cruciaal onderdeel is van de sprookjesbeleving. Als mijn muziek alleen op de wc gedraaid wordt, snap ik dat ik daar niets voor krijg. Maar zo is het niet. Ik heb deze muziek speciaal

voor het park gecomponeerd en opgenomen met een groot orkest, koor en solisten. Dan hoor je daar naar verhouding voor betaald te worden. Daarnaast beweert Buma/Stemra glashard dat mijn muziek sinds 2009 niet meer klonk en is er onenigheid over het aantal vierkante meters waar mijn muziek was te horen. Volgens Buma/Stemra alleen op de 420 vierkante meter van de parkeerplaats, maar de tien composities waren de godganse dag in het gehele park te horen. Ter illustratie: mijn muziek klonk anderhalf keer zo vaak als alle muziek samen die je op de radio hoort. Hoezo komt Buma/Stemra op voor mijn belangen?'

Had u niet eerder door dat u onderbetaald werd?

'Ja, maar ja... Je loopt bij Buma/Stemra tegen een muur van onwil

en bureaucratie aan. Jaar in jaar uit... In 2014 sprak ik met Guus Meeuwis over volle PSV-stadions en de auteursrechten die hij afdroeg en later terug ontving. Hij vond het heel vreemd dat ik drie keer niets kreeg, terwijl de Efteling alleen al jaarlijks ruim 4,5 miljoen betalende bezoekers heeft. Ik heb toen een jurist in de arm genomen en ben ook naar de Kunstenbond gestapt.'

Als u van uw jarenlange gevecht een muziekstuk moet maken, hoe zou dat klinken?

'Nou, niets met tromgeroffel en dreigende klanken. Daar bereik je niemand mee. Het beeld dat ik wil oproepen moet van ultieme schoonheid zijn. Het mag in dit geval ook iets heroïsch hebben. Omdat muziek iets moois is en omdat de waardering voor muziek hopelijk overwint.'

- ingezonden mededeling -

Schipper legal:

mr. Bjorn Schipper is een ervaren entertainment advocaat en oprichter van **SCHIPPER LEGAL**. in Amsterdam. Een intakegesprek van een half uur is gratis. Voor leden van de Ntb geldt een gereduceerd uurtarief van euro 150,= (exclusief btw en externe kosten). Voor procederen geldt een urenmaximum van 50 uur tegen het genoemde gereduceerde uurtarief. Het normale (basis)uurtarief is euro 200,= (exclusief btw en externe kosten) en geldt bij procedures vanaf 50 uur.

SCHIPPER LEGAL:

mr. Bjorn Schipper

Postbus 36424

1020 MK Amsterdam

m +31619610500

f +31208908580

e bjorn@schipperlegal.nl

w www.schipperlegal.nl

tw @bjornschipper

Kunstenbond daagt Nationale Opera & Ballet voor de rechter

De Kunstenbond stelt dat er bij Nationale Opera & Ballet sprake is van schijnzelfstandigheid bij het freelance operakoor. Zij worden alleen als zelfstandige ingehuurd, worden veel lager beloond, maar doen hetzelfde werk als koorleden met een dienstverband. De Kunstenbond wil dat de rechter uitspraak doet over de vraag of Nationale Opera & Ballet de freelance koorleden terecht inhuurt als zzp'er.

tekst: Pepijn ten Kate

Nationale Opera & Ballet werkt zowel met een vast als een flexibel koor. Vaste koorleden hebben een arbeidsovereenkomst en vallen onder de bedrijfs-cao. Daarnaast bestaat er een flexibel inzetbaar koor, het freelance operakoor. Deze mensen werken op basis van een opdrachtovereenkomst. Veel van hen werken al jaren als freelance koorlid, een enkeling meer dan 25 jaar. Het vaste koor bestaat uit ongeveer 55 werknemers, het freelance koor uit ongeveer 70 mensen.

Flexibiliteit noodzaak

Dat een deel van het operakoor flexibel moet zijn, komt omdat niet voor iedere productie hetzelfde aantal koorleden noodzakelijk is. Nationale Opera & Ballet heeft de keuze om flexibele werknemers een arbeidsovereenkomst aan te bieden. Dat dit niet gebeurt, heeft nagenoeg alleen te maken met kosten en risico's. Freelance koorleden zijn goedkoper; ze hebben geen secundaire arbeidsrechten zoals vakantiegeld, vakantietijd, doorbetaling bij arbeidsongeschiktheid, pensioenopbouw, voorbereidingsuren en zekerheid van werk.

Schijnzelfstandigheid

De freelance koorleden doen hetzelfde werk als koorleden in vaste dienst. De

Kunstenbond is van mening dat de freelance koorleden in deze situatie geen echte freelancers zijn. Er is namelijk sprake van een gezagsverhouding, zij hebben geen mogelijkheid om te onderhandelen over tarieven en kunnen zich niet vrij laten vervangen. Freelance koorleden hebben te maken met eenzijdig door Nationale Opera & Ballet opgelegde normtarieven, die buitengewoon laag zijn gezien hun opleiding, kennis en professionaliteit. Daarmee wordt het verschil in beloning met collega's in vaste dienst meer dan twee keer zo groot. Deze mensen krijgen dus veel minder betaald dan de vaste medewerkers, terwijl ze hetzelfde werk doen.

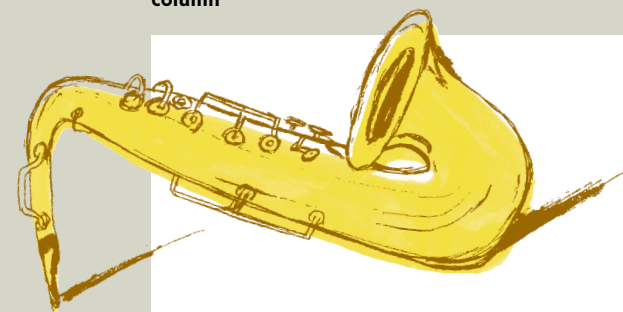
Kostenbesparing

Nationale Opera & Ballet is een zogenaamde B3-instelling, wat betekent dat de werkgever zelf risicodragend is voor de uitkering bij werkloosheid. Er hoeven geen WW-premies te worden afgedragen, het financiële risico bij ontslag van haar medewerkers ligt bij de organisatie. Zolang het aantal ontslagen beperkt blijft, is het niet afdragen van WW-premies een grote kostenbesparing. Het flexibel inzetten van koorzangers op grond van een arbeidsovereenkomst zou volgens Nationale Opera & Ballet extra financiële

risico's met zich meebrengen. Deze risico's en kosten ontwijkt men bewust door alleen freelancers in te zetten.

Zelfstandigen

De Kunstenbond wil de positie van werkenden in de culturele sector verbeteren. Dat geldt voor zowel mensen in loondienst als voor zelfstandigen. Veel leden van Nationale Opera & Ballet zijn lid van Kunstenbond/Ntb of van Kunstenbond vakgroep Theater. Voor hen, maar ook voor de overige koorleden, werkt de Kunstenbond aan goede arbeidsvoorwaarden. De Kunstenbond is hierover al lange tijd in gesprek met de directie van Nationale Opera & Ballet. Die stelt zich op het standpunt dat er wel degelijk sprake is van een zelfstandige beroepsuitoefening en vindt het daarom vooralsnog niet nodig om deze freelancers een arbeidsovereenkomst aan te bieden. Voor de Kunstenbond zijn de in de cultuursector breed gedragen Fair Practice Code en de uitspraak in de Deliveroo-zaak over schijnzelfstandigheid, nu aanleiding om de rechter te vragen een uitspraak te doen over de arbeidsrelatie van deze freelance koorleden. Opvallend genoeg onderschrijft ook de Nationale Opera & Ballet de Fair Practice Code.

Bart Wirtz

Meer muziek in de klas

Toen ik laatst koningin Máxima hoorde praten over haar ondersteuning aan het initiatief 'meer muziek in de klas', maakte mijn hart een sprongetje van vreugde. Blij over het feit dat mensen met een dergelijke statuur zich inzetten voor zoiets belangrijks, beluisterde ik haar verhaal over de genomen stappen om kinderen in heel Nederland in aanraking te laten komen met muziek. We weten inmiddels, omdat diverse studies dit aantonen, dat musiceren goed is voor elk brein en ieders ontwikkeling en dus ook zeker die van kinderen. Maar het is bovendien gewoon heel erg leuk.

Een van de plannen waar de stichting van Máxima zich hard voor maakt, is om alle studenten op de Pabo klaar te stomen om muziekles te gaan geven. Los van het feit dat ik me afvraag of dit met het muzikale talent, of gebrek ervan, van sommige docenten altijd goed zal gaan, lijkt het me verder van belang dat elke basisschool een eigen muziekdocent krijgt. Gymles wordt bij de kleuters nog door docenten gegeven, maar in een later stadium, en ik denk dat dit in veel gevallen logisch en verstandig is, worden deze lessen gegeven door een bevoegde gymdocent. Ik hoop dat men gaat inzien dat de noodzaak bij muzikale vorming net zo belangrijk is. Het zou dan ook mooi zijn als er, in deze tijd van prestatie-onderwijs, ooit geld komt (of is dit hopen tegen beter weten in?) om muziekdocenten vaste aanstellingen te geven op de basisschool. Ik denk dat het bovendien sommige prestaties kan bevorderen, net zoals sporten dat doet.

Ik heb met mijn saxofoonkwartet Artvark inmiddels meer dan 300 schoolvoorstellingen gegeven door het hele land; van de kleinste scholen in Zeeland en Gelderland tot

grotere steden als Rotterdam, Den Haag en Amsterdam. Overal waar we kwamen was de impact groot, en tegelijkertijd was het confronterend om te merken hoeveel kids voor het eerst van hun leven een echt instrument zagen en hoorden.

We speelden die concerten vooral in de tijd waarin de boeking centraal vanuit de provincie werd geregeld, alwaar iemand met kennis en kunde deze programma's uitzette voor de scholen in de regio. Helaas is de situatie inmiddels al weer een aantal jaar anders en moeten de meeste scholen zelf kunst en cultuur binnenhalen. Ik weet niet of je de stakingen hebt gezien, maar het kwam op mij over alsof niet iedere school daar genoeg tijd en geld voor heeft.

Daarom raad ik juist in deze tijd iedereen aan om zelf ook een stap te zetten richting de jeugd door, naast de gebruikelijke concerten, ook voorstellingen te ontwikkelen voor kinderen. Als het aanbod vanuit musici groot en van hoge kwaliteit is, wordt de weg naar de scholen hopelijk ook kleiner. Begin op de school van je eigen kinderen, zoek de lokale cultuurorganisaties op en biedt iets aan waar kinderen van kunnen leren, waar ze van in beweging komen en het belangrijkste: waar ze blij van worden.

Want los van de onvergetelijke reacties en opmerkingen, los van de soms uitputtende sessies, los van de kleine talenten en de aandoenlijke kinderen met iets minder daarvan, het is uiteindelijk de doelgroep die hopelijk later een keer in de zaal zal zitten.

Bart Wirtz is saxofonist en bracht onlangs zijn vierde album *Beneath the Surface* uit. Hij presenteert samen met Rolf Delfos wekelijks het programma 'Dutch Jazz' op SublimeFM

100 jaar Ntb

De Ntb organiseerde begin jaren negentig ‘De dag van de ongesubsidieerde jazz’. Talloze jazzmusici met een conservatoriumopleiding maakten in Cristofori een vuist tegen subsidieverdeler SJIN, die vooral improviserende musici steunde. De actie was een daverend succes en leverde de Ntb 600 nieuwe leden op.

Jeroen Akkermans

De onenigheid over het subsidiebeleid van de SJIN (Stichting Jazz In Nederland) ontstond begin jaren tachtig. Conservatoria leverden meer en meer jazzmuzikanten af die

geschoold waren naar de normen van de bebop uit de jaren veertig en vijftig. Coryfeeën als Willem Breuker en Misha Mengelberg, die naam hadden gemaakt als improviserende

Toon Roos tijdens de ‘Dag van de Ongesubsidieerde Jazz’ (8 december 1991) foto: Melanie Luyt

jazzmusici, waren bepalend voor het subsidiebeleid van de SJIN. Deze stichting zag de nieuwkomers niet als ‘vernieuwende’ muzikanten. Ze zouden zonder veel inventiviteit braaf oude jazz-standards herhalen, weinig artistieke risico’s nemen en daarom niet in aanmerking komen voor subsidie. ‘Het hele subsidie-systeem was destijds ingericht op improviserende musici,’ zegt Anita Verheggen, beleidsmedewerker bij de Ntb/Kunstenbond. ‘Men zei ook: de op Amerikaanse muziek gestoelde jazz ligt zo gemakkelijk in het gehoor, dat krijgt het publiek toch wel binnen. Voor impro-jazz moet je gehoor ontwikkelen, dat trekt niet automatisch volle zalen.’

De nieuwe generatie jazzmusici liep hier in de jaren tachtig vergeefs tegen te hoop: de SJIN bleek een onneembaar bastion, overtuigd van het eigen gelijk. Pianist Robert Jan Vermeulen verwoordde het in 1991 in een artikel in *de Volkskrant* als volgt: ‘De voorkeur van de SJIN doet me soms denken aan de Communistische Partij; als de ideologie verkeerd is, deugt de rest ook niet.’

De jazzmusici klopten rond 1990 bij de Ntb aan. Kon de bond ze niet steunen en meedenken over acties tegen het beleid van de SJIN? Daarover hoefde de Ntb niet lang na te denken, vertelt Verheggen, destijds net aangenomen als beleidsmedewerker: ‘Wij stonden als Ntb helemaal achter hun acties en richtten hiervoor de Werkgroep Jazz Ntb op. De tegenstelling tussen ‘traditionele’ en ‘improviserende’ jazz was ronduit vals. Beide groepen nemen artistieke risico’s en improviseren. Ook in de Amerikaanse jazz is geen solo hetzelfde. Er waren hooguit accentverschillen: de een improviseerde wat meer dan de ander. Maar dat rechtvaardigde absoluut niet het subsidiebeleid.’

Hoogepunt in de acties waaraan de Ntb meedeed, was ‘De dag van

Het omslag van de Muziekwereld met als thema 'De dag van de Ongesubsidieerde Jazz'

de ongesubsidieerde jazz' in het Amsterdamse Cristofori, die samen met jazzmusici werd georganiseerd. Groepen als The Houdini's, The Amsterdam Jazz Quintet en het Mike Del Ferro Trio, speelden voor een volle zaal het dak eraf. Hoezo was ongesubsidieerde jazz geen 'echte' jazz? 'Dat de tegenstelling onzin was, werd die dag wel duidelijk. Hier werd jazz van hoge kwaliteit gespeeld. De impact was groot: met 250 bezoekers was het een volle bak en er draaiden camera's voor het AVRO-radioprogramma *Jazz-Spectrum*.'

Kort daarna volgden er gesprekken tussen de SJIN en de Werkgroep Jazz Ntb. De subsidieverdeler ging toen geleidelijk overstag en paste het subsidiebeleid flink aan. 'Dat was een

groot succes.' En daar bleef het niet bij. De samenwerking tussen de Ntb en de nieuwe generatie jazzmusici heeft volgens Verheggen tal van mooie dingen opgeleverd. 'Bijvoorbeeld de organisatie van de Dutch Jazz Competition en de oprichting van het Nationaal Jeugd Jazz Orkest, zeer succesvolle jazzprojecten waarvan de Werkgroep Jazz Ntb initiatiefnemer en tot op de dag van vandaag co-producent is. Daarnaast is het respect voor elkaar gegroeid. Vandaag de dag vindt niemand zich nog op over verschillende soorten jazz. De vooroordelen die men had zijn grotendeels verdwenen. Iemand als Peter Beets speelt nu moeiteloos samen met impro-musici stukken van Mengelberg.' II

- ingezonden mededeling -

DUTCH - JAZZ elke zondag 22:00 / 23:00 op Sublime FM

foto : Frank de Graaf

foto : Roland van Tulder

Hét radioprogramma waar de Nederlandse jazz centraal staat met Rolf Delfos en Bart Wirtz

Sena

SUBLIME FM

Onder de leden

Maurits Fondse

Zanger en pianist Maurits Fondse toert al anderhalf jaar door het land met zijn Billy Joel-voorstelling. Eerder dit jaar kwam zijn debuut-cd *Don't marry a Musician* uit, een ronduit Joelachtig album.

Wat doe je nu?

Maurits Fondse wil het eigenlijk meteen even kwijt want hij is er elke dag mee bezig: de lage tarieven waarvoor musici mogen opdraven. 'Dat de Kunstenbond zich zo sterk maakt voor fair practice, is heel belangrijk. We werken als musici ver onder de prijs. Illustratief voorbeeld: twee volle dagen repeteren voor een Nieuwjaarsconcert tegen 300 euro. Dat kreeg ik dan als muzikaal leider. Laat staan wat de rest kreeg.'

De lage gages zijn voor Fondse ook de reden dat hij sommige voorstellingen in zijn eentje doet. 'Van wat ik krijg voor een optreden in een zaaltje in Groningen, kan ik geen begeleiding financieren.' Fondse is zich momenteel aan het beraden op een bijdrage aan het Platform voor Freelance Musici (PvFM), dat samen met de Kunstenbond/Ntb honorariumrichtlijnen voor freelancers wil opstellen en de Remplaçanten-cao van de Nederlandse orkesten wil verbeteren. 'Ik ben daarover in gesprek met Anita Verheggen. Misschien dat ik iets kan betekenen

vanwege mijn ervaring met de kleinkunstwereld.'

Fondse is op zich niet zo activistisch, meer een denker en een beschouwer. De pianist studeerde Bedrijfskundige Economie en Filosofie en besloot daar een opleiding aan het Utrechts Conservatorium aan vast te plakken. Een keuze die hij in elk interview moet toelichten, zo niet rechtvaardigen, lacht Fondse. 'Kijk, ik ben altijd met muziek bezig geweest, ik deed het als hobby naast mijn studie. Toen ik die had afgerond, wilde ik wel eens weten hoe muzikaal ik nou eigenlijk was. En ik had het vurige verlangen een virtuoze jazzpianist te worden.'

Van zijn 25ste tot zijn 30ste wilde Fondse 'eigenlijk net zo goed worden als Keith Jarrett'. Maar dat zat er niet in, ontdekte hij. 'In de loop der jaren ontdekte ik dat ik meer talent had voor begeleiden en zingen. Iets waar ik nu compleet tevreden mee ben.' Volgens Fondse kan het geen kwaad, en is het zelfs goed, om als jonge muzikant bijna blind voor je ambitie te gaan. 'Daarom klinkt het paradoxaal

als ik zeg: ontwikkel ook je andere talenten voor als het er onverhoopt niet in zit. Begin daar in ieder geval bijtijds mee.' Hij had zelf een beetje mazzel. 'Ik hoefde aan mijn zangstem weinig te doen, die heb ik gewoon meegekregen. Dat betaalde zich uit bij klussen op bruiloften en partijen: je bent dan zanger en pianist ineen.'

Fondse maakte als dertiger een moeilijke periode door. Hij raakte in de knoop met zichzelf en had last van angst- en paniekgevoelens. Dit had waarschijnlijk te maken met zijn christelijke opvoeding, denkt hij. 'Het is niet dat ik met afgrijzen terugkeek op mijn jeugd, verre van dat. En ik geloofde al lang nergens meer in. Maar precies in dit niet meer geloven zat het hem: ik bleef me namelijk toch zondig voelen en had ook nog behoefte aan zingeving. Dat zijn christelijke thema's die je niet zo gemakkelijk van je afschudt, zo ontdekte ik.' In die tijd was Fondse ook veel bezig met Billy Joel, de filosofisch ingestelde en door psychische problemen gekweld singer-songwriter met wie hij veel verwantschap

voelt. Veel van de teksten die hij destijds schreef, staan op zijn recentelijk uitgebrachte debuut-cd *Don't marry a Musician*. Hierover schreef Peter Boertje eerder in *Muziekwereld*: 'Don't marry a Musician zou zomaar een album met nog onbekend werk van Billy Joel kunnen zijn: het eerste waar de luisteraar van het knappe album van Maurits Fondse aan zou kunnen denken.' 'Joel kon op een weergaloze manier over zijn ervaringen schrijven en daarmee over zichzelf,' zegt Fondse. 'Hij schreef na zijn scheiding *She's always a woman*, met daarin zinnen als 'She can kill with a smile, she can wound with her eyes'. Schitterend.' Fondse toert momenteel door Nederland met zijn Billy Joel-show, waarin hij vertelt over het leven van Joel en voornamelijk onbekend werk

van hem speelt. Hij begon daar anderhalf jaar geleden mee, toen hij het Torpedo Theater Amsterdam, het kleinste theater van de hoofdstad, plat speelde met werk van Joel. 'Daar dacht ik: hier moet ik iets mee. En ik was wel toe aan iets nieuws. Je moet af en toe risico durven nemen. Ik begon solo maar doe het nu vaak samen met saxofonist Iman Spaargaren.' Daarnaast toert hij samen met zijn echtgenote Britta Maria met de voorstelling *Huiswaarts* door het land. 'Verder ben ik bezig met mijn tweede cd. Die komt voorjaar 2020 uit.'

Wat heb je aan de Ntb gehad?

Volgens Fondse is het altijd slim om lid te worden van de Ntb, 'want je krijgt korting op je ziektekosten.' Daarnaast is de kans dat je in een conflict raakt met een opdrachtgever, best groot. 'Dan is het erg fijn om te weten dat er ondersteuning is, dat er mensen zijn die je willen helpen en dingen uitzoeken.' Fondse kreeg die ondersteuning ooit in verband met een door hem aangevochten ontslag. 'Ik vroeg mij af dat arbeidsrechtelijk in orde was. Volgens de Ntb was dat zo. Ik was blij met die steun, want nu kon ik dat hoofdstuk afsluiten.'

Jeroen Akkermans

foto: Marlies Wessels

bouwman veldhuijzen

Fiscale en administratieve dienstverleners, ook voor ZZP-ers

Zakelijke kracht en persoonlijke aandacht

Specialisten in artiestenzaken zoals:

- belastingaangiften
- jaarrekeningen
- fiscale advisering

Bezoek- en postadres:
Zielhorsterweg 57
3813 ZX Amersfoort
Tel.: 033-489 29 30
Fax: 033-445 02 20
info@bouwmanveldhuijzen.nl

Een nieuwe zorgverzekering?

Een inmiddels jaarlijks terugkerend item: de keuze voor een zorgverzekering voor het nieuwe verzekeringsjaar. Blijf je zitten waar je zit of kies je voor een nieuwe verzekering met een beperktere dekking? Of juist een uitgebreider aanbod aan medische zorg?

De dekking voor de basisverzekering is bij alle verzekeringsmaatschappijen gelijk. Wel verschilt de premie per maatschappij en kent men polissen waarbij je volledig vrij bent om te kiezen door wie en waar je wordt behandeld (restitutiepolissen) én polissen waarbij je verplicht wordt naar gecontracteerde ziekenhuizen en zorgverleners te gaan (natuurpolissen), waardoor de basis-

premie lager kan uitvallen. Ook bestaan er zogenaamde budgetvarianten.

De veranderingen in de basisverzekering voor 2020 zijn beperkt. Zo blijft het eigen risico ongewijzigd staan op € 385 en is er slechts een beperkt aantal nieuwe behandelingen of medicijnen in de basisverzekering opgenomen. Ook in de aanvullende verzekeringen

zijn niet veel verschuivingen. Enkele vergoedingen zijn verhoogd, andere juist weer verlaagd.

Collectiviteitskortingen

Wel is er dit jaar een aanpassing in de collectiviteitskortingen. Was voorheen een collectiviteitskorting van maximaal 10% toegestaan, voor 2020 is deze door de overheid teruggebracht tot maximaal 5%.

Naast de algemene prijsaanpassing heeft deze verlaging van de korting een prijsverhogend effect. Ook zien we dit jaar een groter prijsverschil ontstaan tussen restitutie- en naturopolissen.

De Ntb biedt haar leden een verzekering met collectiviteitskorting. Ben je hierin geïnteresseerd, ga dan naar de site www.aevitae.com/zorgverzekeringen en kies voor premieberekening. Om in aanmerking te komen voor een collectiviteitskorting vul je het nummer

621220 in. Je ziet dan de naam Adviesgroep Van der Roest verschijnen. Na het invullen van de te verzekeren personen, kun je een keuze maken tussen de beide vormen van basisverzekering en eventueel aanvullende verzekeringen. Ook leden van de Kunstenbond kunnen hiervan gebruik maken.

Wij attenderen je ook op de mogelijkheid om te kiezen voor een hoger eigen risico op de basisverzekering. Zeker als je gezond bent en geen medische behandelingen verwacht, kan dit een aanzienlijke besparing opleveren. Ons advies is dan wel om te zorgen voor een spaarpotje, zodat je wel wat geld achter de hand hebt voor het geval dat je onverhoopt toch medische hulp nodig hebt. Het eigen risico komt immers eerst.

Uiterlijk 1 januari a.s. moet je overstap geregeld zijn. Wacht dan ook niet te lang.

De website is vernieuwd!!!

De website voor het verzekeringsgedeelte is vernieuwd. Na inlog met gebruikersnaam en wachtwoord kom je op de speciale verzekeringsite. Hier vind je informatie over de speciale verzekeringen voor leden van de Ntb en Kunstenbond en kun je de reeds afgesloten verzekeringen inzien en/of wijzigen. Hiervoor geldt een beveiligde inlogprocedure. Zie hiervoor de omschrijving op de site.

**ADVIESGROEP
VAN DER ROEST**

Het Ntb-pakket:

- Instrumentenverzekering**
- Aansprakelijkheidsverzekering**
- Aansprakelijkheidsverzekering-Combi**
- Doorlopende Reisverzekering**
- Inboedelverzekering**
- Uitvaartverzekering**
- Autoverzekering**
- Opstalverzekering**
- Zorgverzekering**

Polis

**Wij weten wat
er speelt!**

Word nu lid!

www.ntb.nl

Wat heb je aan de Ntb?

- Juridische check contracten.
- Rechtsbijstand bij problemen met opdrachtgevers, inning achterstallige gages en weigering uitkeringen.
- Goedkoopste instrumentenverzekering met (wereld)dekking bij optredens.
- Begeleiding en advies over: de rechtsvorm die het beste bij je bedrijf past, belastingen en ouderdomspensioen.
- Zakelijke kennis van en netwerk binnen de muziek- en podiumwereld.
- Goedkope factureringsservice en loonadministratie optredens via artiestenverloningen.nl.
- Advies op maat over opbouw (muziek)carrière of lespraktijk, aanvragen van subsidies, maken van geluidsopnamen/cd's.

De Ntb is dé vakorganisatie voor musici